București

Sfarmă-piatră

Director: Al. Gregorian Redacția și Administrația: Str. Domnita Anastasia, 16. — S. I Telefon 3.76.05

BIBLIOTECA CENTRALĂ A „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Cadavrele politicianiste

„Sfarmă-Piatră" se deosebește cu totul de celelalte publicații naționaliste, quasi-naționaliste sau pseudo-naționaliste. Publicațiile naționaliste, puține câte sânt, exprimă spiritul formațiunilor politice cărora le aparțin. Spirit viguros uneori, dar strâmt întotdeauna, fiindcă pentru ei nu există valori decât cele încadrate în formațiunea respectivă, pe când ceeace trece dincolo de gardul tău trebuie hulit, ignorat sau urît. Noi nu facem parte din această categorie și am dat de atâtea ori dovadă apărând chiar pe unii naționaliști adevărați, cari din naivă orbire ne hulesc, și semnalând fără cruțare neajunsurile unor formațiuni cărora nominal le aparținem noi înșine. Escrocii politici ne infiltrează în toate organizațiile și e o crimă împotriva naționalismului adevărat să-i tolerezi și să-i promovezi ca valori numai fiindcă se găsesc în organizația în care ești încadrat.

Publicațiile quasi-naționaliste sânt cele de caracter mălăieț și oportun care, printr'un meschin calcul de probabilități politice, țin să fie bine cu toată lumea, căci nu se știe de unde sare iepurele. Avem o profundă ură împotriva acestor tarabagii și precupeți ai naționalismului. Și precum i-am demascat altădată, îi vom demasca din nou imediat ce ne vom simți mai la larg.

Publicațiile pseudo-naționaliste sânt deadreptul primejdioase mișcării, fiindcă urmăresc sistematic să facă din ea o apă chioară în care să se bălăcărească laolaltă martirii cu francmasonii, eroii cu jidoviții și cu bandiții de ieri ai vieții publice. Spiritul acesta de falsificare a mișcării noi l-am demascat și-l vom demasca mereu. Acesta e unul din motivele care justifică existența lui „Sfarmă Piatră".

Pentru noi există o singură mișcare naționalistă cu bază ideologică în tradiția culturii românești, tradiție care nu este inventată de cutare domn bătrân sau cutare domn tânăr și care e actualizată prin puternica reacțiune a tineretului de după războiu împotriva mizeriei economice și a năvalei străinismului. Această mișcare unică s'a spart în câteva organizații nu din pricina programelor diferite, ci din pricina câtorva persoane deopotrivă de ambițioase, dar nu deopotrivă de capabile să conducă mișcarea.

Doi ani cât a putut să apară ziarul Calendarul, care era pe atunci absolut unica publicație naționalistă, ne-am străduit ca, promovând mișcarea, să reunim sau măcar să apropiem organizațiile. Acelaș lucru l-am continuat de doi ani și jumătate încoace, de când Calendarul nu poate încă să reapară, nereușind în această dureroasă vreme decât să unim pe d. A. C. Cuza cu d. Octavian Goga și înghițind pentru această ispravă atât insultele unora din noul organism alcătuit din inițiativa noastră, cât și insultele organismelor rămase pe dinafară din voința lor. Situația noastră e unică atât prin contribuția imensă pe care am adus-o întregei mișcări și pentru care am suferit ca nimeni altul, cât și prin insultele pe care le primim în dar pentru această contribuție și pentru această suferință.

De un an și ceva ne găsim în fața unei noi situații: văzând că naționalismul a devenit o mișcare „de viitor", o parte din bătrânii politicieni au părăsit lagărul partidelor democratice și au sucit-o brusc spre dreapta, imitând gestul de salvare al șobolanilor când moara cu grăunțe a luat foc. Atitudinea aceasta noi am socotit-o dela început ca un act de cinism și ca o primejdie de falsificare a naționalismului. Fiindcă nu e vorba de o convertire la naționalismul integral a bătrânilor democrați, ci numai de un simulacru nerușinat și de o tentativă de a îneca mișcarea naționalistă în vechea porcărie a politicianismului democratic.

Două motive au sporit înverșunarea criticei noastre în fața acestui spectacol revoltător:

1) Bătrânii democrați, cari simulează în mod subit naționalismul, sânt tocmai cei cari, având ieri puterea în mână, au prigonit mai îngrozitor tânăra mișcare de regenerare. E sub demnitatea noastră ca, avându-i ieri adversari de moarte și simțindu-le loviturile până în oase, să-i lăudăm azi pentru un gest de escrocherie oportunistă.

2) Spre uimirea noastră încremenită, gestul cinic al bătrânilor politicieni a fost salutat cu frenezie tocmai de tineretul care le-a simțit ieri mai sângeros biciul pe spate. Oamenii cari erau destinați spânzurătorilor sânt aclamați în piață ca salvatori de țară și deschizători de epoci. Această pervertire sadică a tineretului e un lucru ce nu se poate îngădui.

Ni se spune: Noi aclamăm pe cutare și pe cutare, deși știm bine că sânt niște porci. Dar o facem pentrucă, oricum, ei pregătesc prin agitația lor biruința naționalismului nostru.

Foarte bine, băieți. Dar aceasta nu mai e politică de stil nou sau de stil eroic, ci politică de stil foarte vechiu și foarte abject. Noi știm că porcii îngrășați se taie când le-a venit sorocul, dar în niciun car nu se înhamă la carul de triumf al eroilor. Afară de aceasta, ce educație li se administrează acestor tineri comandându-le să aclame pe bandiții cari i-au stâlcit ieri în pușcării? Ce garanție mai poate avea țara asta că o asemenea mentalitate tânără deformată va mai putea opera mâine regenerarea morală pe care o țintește naționalismul? Ori această generație se simte în stare să-și ia pe umeri destinul României — și atunci se va dovedi într'adevăr o generație eroică, — ori înțelege să se lase trasă în apele murdare ale bătrânilor simulanți, — și atunci e o generație ucisă moralmente, dela care nimic nu se mai poate nădăjdui. Ne îngăduim să dăm drumul acestei amărăciuni, fiindcă o vreme întreagă am fost absolut singurii cari am crezut cu fanatism în destinul eroic al tineretului și fiindcă sântem nesdruncinat convinși că numai un sânge nou și un spirit nou mai poate salva România. Cadavrele politicienilor democrați, chiar când sânt încă vii sau injectate cu o leacă de ozon naționalist, nu pot târî după ele decât miasmele putrefacției morale ale mlaștinii de unde se ridică în două labe.

Aceste cadavre încă vii se înmulțesc pe măsură ce propaganda comunistă se întețește. Bătrânii politicieni vor să profite de această sinistră ocazie pentru a se declara naționaliști. Singura lor preocupare în momentul de față e cum să se regalvanizeze politicește pentru a pune mâna pe mișcarea naționalistă și pentru a se transforma în exponenții ei.

Ultimul fenomen de această teapă e cadavrul dela Breasta.

D. C. Argetoianu, șeful francmasoneriei de rit scoțian, s'a ridicat din cloaca unde zăcea și cu cele două labe păroase de dinnainte salută romanamente generația tânără. El se declară naționalist și se declară creștin! Așa, dintr'odată, fără jenă și fără obraz. Faimoasa Bestie se face că a uitat sumedeniile de capete pe care le-a spart studenților naționaliști. Se face că a uitat lupta uriașă pe care a dus-o pentru a salva trustul evreesc al zahărului. Se face că a uitat că el e cel care a luat pe seama Băncii Naționale portofoliile putrede ale băncilor evreești în sumă de peste șase miliarde. Se face că a uitat că, în acelaș an nefast când a săvârșit această crimă, el e cel care n'a plătit opt luni de zile salariile funcționarilor publici, aducând statul pe buza prăpastiei. Se face că a uitat îngrozitorul trafic de ordonanțe, unic în istoria noastră politică, pe care l-a patronat la ministerul de finanțe. Se face că a uitat suprimarea ziarului Calendarul, pricinuindu-i 4 milioane pagubă și ocupându-ne trei luni redacția cu jandarmi. El vorbește azi de „pankerism" și simulează adversitate împotrivă-i, când el în persoană e cel care a salvat Adevărul și Dimineața, preluându-le în portofoliul putred datoria de 60 de milioane, aceea pe care o divulgă cu justă revoltă ziarul Universul.

El se declară creștin dupăce a scos un an de zile din bugetul statului corpul preoțesc și-a insultat în nenumărate rânduri depe banca ministerială Biserica strămoșească, asimilând-o babelor care mormondesc vrăjitorii. El se face că a uitat cum toate aceste crime le săvârșea în calitate de „suveran" al francmasoneriei.

Și remorcați de asemenea porci, voiți voi, cei tineri, și încă neîntinați, să urcați treptele naționalismului salvator? Tare mi-e teamă că, precum ieri l-ați aclamat pe celălalt, mâine îl veți aclama și pe acest argetoian, pe care acum trei ani l-ați bătut cu ouă clocite în toată țara! Pe drumul acesta nu sântem departe de glorificarea chiar a d-lui ministru Victor Iamandi. Când tinerii naționaliști devin în mod subit înțelepți, e greu de prevăzut unde va sfârși înțelepciunea lor comandată... D. C. Argetoianu e un om pe care noi, naționaliștii eroici, trebuie să-l știm de frică și să ne punem din vreme bine cu el. Căci în viitorul guvern „naționalist" el va fi sigur ministru. Declarațiile sale, grohăite direct din mlaștină, au fost salutate cu mare entusiasm de întreaga presă quasi-naționalistă și pseudo-naționalistă, care îi sconteazǎ eventuala lărgime de vederi bugetare. Nu vă mai rămâne, băieți, decât să vă puneți și voi bine cu el, că ăsta bate rău, precum se știe. Și, în sfârșit, eroismul chiar când e tânăr, cade uneori cu oboseală.

Faceți fiecare cum vă taie capul și cum vi se comandă. Noi vom rămâne aici pe poziția noastră. Cu cât mai singuri cu atât mai bine. Nicio putere din lume însă nu ne va opri să divulgăm tentativa organizată de desfigurare a naționalismului și de aservire a lui în slujba cadavrelor politicianiste. Să nu ni se vorbească de minciuna ordinară a frontului naționalist împotriva frontului comunist. Cadavrele n'au nicio forță de adus în această luptă de voinici. Cadavrele nu vor altceva decât să mai trăiască politicește o guvernare sugând din vlaga tânărului naționalism. Destul că purtăm în sânul organizațiilor naționaliste cadavrele noastre moștenite. Și dacă din sânul acestor organizații chiar se aclamă cadavrele politicianiste din afară, e semn că, precum „abisul chiamă abis", cadavrele chiamă alte cadavre. În momentul când îmbrățișarea cadaverică, ce se plănuiește, se va produce cu adevărat, noi tot mai sperăm că naționalismul tânăr și conștient își va retrage imediat siringile cu vlagă din cadavre lăsându-le soartei lor inexorabile.

Atunci se va clădi adevăratul front naționalist al tineretului și numai al lui, primăvara de sânge viu și de suflet eroic a României în viziunea noastră.

Noi numai pentru asta luptăm.

Nichifor Crainic

La o răspântie

Procesul Anei Pauker la consiliul de război dela Craiova, ca şi formidabila desfăşurare de agresivă impertinenţă şi provocare a presei iudeo-comuniste dela Bucureşti, arată pe cadranul nostru politic ceasul unui bilanţ, al unor socoteli care sunt mai mult decât oricând actuale. Cei cari n'ar fi crezut uşor in contagiunea atât de rapidă a exaltărilor din afară cu rosturile noastre interne, au de data asta prilejul să vadă mai clar, să priceapă o lecţie politică de un interes pe care nu vom exagera dacă îl socotim vital. Dar să fie oare numai „frontul popular" care striveşte şi desfigurează Franţa de azi, această mască întinsă dela Mediterana până în stepele bolşevismului, — sau e bine deopotrivă să căutăm în paradoxul nostru intern o lene foarte autochtonă şi iremediabilă de gândire, incapacitatea noastră, chiar în acest ceas, de a simţi, de a ne pipăi propriile realităţi?...

Oricare ar fi răspunsul, socotesc totuş că pentru azi nimic nu apare mai interesant decât să privim atent evenimentele care dau o altă culoare sau, în orice caz, o nuanţă neaşteptată în spiritul public al acestei ţări. Există astăzi o încordare neobicinuită, o tensiune care nu ne mai lasă indiferenţi.

Să luăm lucrurile pe rând şi să le spunem pe nume.

Dar, mai întâi, aţi dat oare toată atenţia ce se cuvine procesului comunist cari se judecă la Craiova? Nu ştiu dacă aţi băgat de seamă, dar e bine să amintim că el durează de vreo 14 sau 15 zile, două săptămâni aproape, care se pare că încă n'au epuisat procesul! Nu credeţi că este cam mult? Şi nu sunteţi oare de părere că un stat nu se cheamă că îşi apără fiinţa lui, aşa cum e obligat, când aşteaptă, discută stă şi se tocmeşte mai multe săptămâni, o lună de zile! Dar citaţi-mi d-voastră sau comuniştii cari o apără pe Ana Pauker la Craiova, arătaţi-mi într'adevăr în Rusia sovietică un singur proces burghez — dacă a existat! — şi care să nu se fi terminat a doua zi chiar... cu o spânzurătoare. La noi aceste crime care ating vieaţa fundamentală a statului, se judecă, foarte larg, cu dulceaţă şi cu cafea, durează, cum vă spun, de două săptămâni de zile. Să mărturisim încăodată că e mult, e îngrozitor, e nepermis de mult! Dar veţi merge poate până acolo încât veţi acorda ca justiţia să se resemneze în a-şi face datoria oricât de larg, fără să brusqueze, ca atât de violente desbateri. Veţi îngădui poate ca justiţia noastră militară să suporte toată aventura care trece prin faţa ei, şi să privească fără replică acest comunism care se trădează atât de bine organizat la noi... Dar alte întrebări se ridică. Şi, mai întâi, cum se judecă acest proces? Nu ştiu dacă justiţia de orice categorie a fost vreodată sabotată mai mult, mai cinic, mai violent. Cum am remarcat de mai multe ori, în toate procesele comuniste, dosarul strict al afacerii dispare de'a ordinea zilei, o piesă fără sens care nu se discută, ca şi când n'ar mai fi vorba de el.

In locul lui se desfăşoară însă un vast film de cinematograf, care lasă tot în uitare. Se despică astfel noui orizonturi, se fac iluminate pronosticuri pe seama veacurilor ce au să vină, se lansează verdicte, se critică teribil crimele burgheze sau inegalităţile proletare, iar toată societatea noastră îşi găseşte, puţin ca la gura sobii, revelatoare soluţii în mărturia cutărui anonim care după ce condamnă sever istoria, reintră bine înţeles în neant...

Dar prin toate „chestiile" astea nimeni nu mai îşi aminteşte să caute dece anume Ana Pauker se găseşte pe banca acuzării, cu toţi complicii ei de acelaş sânge, de aceleaşi idei... Procesul în cazul acesta e sigur că ar dura mai puţin! S'ar termina mai iute, s'ar auzi verdictul şi ar fi mai util. Pricepeţi astfel că e preferabil ca procesul să fie escamotat, abil înecat în braga retoricei revoluţionare... In felul acesta, foarte curând, nu se mai ştie nimic, iar acuzaţii, delicvenţii, criminalii, apar ca prin minune acuzatori, îndreptând ei, împotriva societăţii care i-a arestat, definitive rechizitorii dictate de Komintern...

Dar atmosfera procesului, al propagandei comuniste, într'un cuvânt, cuprinde mai vaste detalii care n'ar putea să ne scape.

Aţi urmărit procesul dela Craiova? Era interesant într'adevăr... V'aţi întrebat poate, atunci, ce caută oare la acest proces atâţia martori, câţi nu mai pot să încapă în oraş! Ce înseamnează această mascaradă pe care n'o mai opreşte nimic?

Martorii Anei Pauker sunt deseori invitaţi să răspundă la întrebări care n'au legătură decât cu domeniul propagandei, dar care ignorează total procesul... Unul dintre ei astfel ar fi trebuit să răspundă dacă e adevărat sau nu că Rusia sovietelor este singura apărătoare consecventă a păcii! Vedeţi uşor ce teme propun discuţiei „antifasciştii" Adevărului cari se găsesc acum în boxa acuzaţilor la Craiova. Iar când nu se cere acest fel de certificate pentru U. R. S. S., atunci scandalul totuş nu se termină şi fiecare nerod e liber să facă în faţa instanţei o metafizică foarte populară, în care e vorba nici mai mult şi nici mai puţin decât de „binele omenirii" de „soarta lumii" sau alte asemenea cataclisme de cugetare şi de „curaj!".

Şi poate încă nu am spus tot... Să ne oprim puţin în faţa boxei acuzaţilor, să-i privim mai mult în manifestările lor, chiar în ceasul acesta de judecată... Rareori delicvenţi, rareori criminali s'au prezentat în faţa justiţiei atât de recalcitranţi!

Intr'una din zile a fost tămbălău mare în sală şi curtea a fost obligată să suspende şedinţa! Acuzaţii vociferau, se întindeau pe jos, băteau din picioare, refuzând desigur să mai accepte disciplina justiţiei burgheze!

Nu mai e util să continuăm — spectacolul e acesta pe care-l vedeţi.

Cavaleri dubioşi ai acelui umanitarism care nu se vrea decât roşu, ne vor obiecta inutil că ne războim aici cu oameni pe cari-i strâng rigurile legii. O facem în primul rând, pentru că aceste rigori... le vedem! Apoi am vrea să mai amintim că ordinea care ne interesează pe toţi, trebue bine păzită chiar cu preţul unor atât de suspecte delicate sensibilităţi...

Şi atunci această Ana Pauker pe care o irită pământul nostru, dar pe care nimeni n'a chemat-o aici, ovreica asta care şi-a oprit la noi vagabondajul ei revoluţionar — să nu se supere, să nu strige prea mult, să nu protesteze! Nicăieri n'ar fi găsit ca aici un pământ atât de stupid tolerant...

Nu a împuşcat-o nimeni — şi e sigur că în niciun caz nu va fi spânzurată! Ea poate fi fericită...

Despre noi însă, n'aş putea spune la fel. In raportul de forţe care se încearcă şi se verifică în siguranţa, în violenţa unor atitudini pe care le-am văzut, — forţa noastră colectivă, statul burghez, singur, apare falimentar.

Toma Vlădescu

Caducitatea marxismului

Comunismul rusesc a ieşit din faza de asceză revoluţionară. El este astăzi destul de burghezit şi foarte capitalist. Din postulatele marxismului ortodox n'a rămas în U. R. S. S. decât o guvernare despotică a unei minorităţi bazată pe capitalismul de stat.

Statul sovietic a stârpit, e drept, marca proprietate particulară, a desfiinţat pe patronul care de multe ori trebuia să cedeze nepuncios presiunii muncitorilor coalizaţi, dar, cu infinite mijloace administrative de constrângere, s'a instalat el atotputernic în locurile confortabile ale exploatatorilor de ieri.

Statul federal al Sovietelor de azi este o grandioasă pledoarie planificată, dacă vreţi, antimarxistă.

Marx, romantic şi mesianic evreu, stabilise că într'un regim integral socialist, totul e să ucizi capitalismul. Cauza tuturor crizelor este capitalismul. Desfiinţat capitalismul, se desfiinţează crizele. Pentru asta, adăoga Marx, nu trebue decât să creiem statul comunist. In el se rezolvă totul după plan...

Pseudoprofetul plagiator al lui Sismondi s'a înşelat. Sovietele il desmint. Ele n'au desfiinţat nici crizele, nici capitalismul. Dimpotrivă: revin pe furiş la regimul proprietăţii civile şi trăiesc, ca orice îmbuibat patron burghez, din profitul industrial. (Gândiţi-vă că Marx tocmai pe aceste două — proprietatea privată şi profitul industrial — cele două feţe ale capitalismului, le socoteşte ca provocatoare ale crizelor !...) Apoi plus-valuta a fost luată din ghiara burghezului monstruos şi a fost trecută în buzunarul statului federal.

După douăzeci de ani dela revoluţie s'a realizat, aşa dar, această însemnată reformă în statul socialismului integral: s'a schimbat beneficiarul...

Karl Max combatea la 1875 „epidemiile de supraproducţie", declanşatoare de dezordini economice, combătea maşinismul care înlesneşte concentrarea antreprizelor şi acumularea de capitaluri, şi nu ştia, deşi profet..., că peste o jumătate de veac, numai, idealul lui comunist va veni să provoace el însuşi epidemii de supraproducţie (pentru dumpinguri) şi să construiască statul technocrat şi exploatator feroce al muncii.

Stările din Rusia de astăzi inveterează categoric caducitatea doctrinei materialismului istoric. Ele arată că revoluţionarii din 1917 se întore la confortul burghez şi că din revoluţie n'au rămas decât firma şi crimele.

In locul idealului absolut de justiţie, pace şi egalitate socială s'a instalat statul despotic care e, par'că, altceva decât dictatura proletariatului...

Am putut să urmăresc zilele trecute în presa sovietică şi în telegramele agenţiei oficiale „Tass" reforma constituţii roşii. Am citit textul nouei constituţii, am citit apoi articolele lui Izgoiev şi Radek şi am rămas profund impresionat. Am găsit marxismul mototolit. Articolul 9 din constituţie recunoaşte proprietatea individuală. Articolul 10 o declară „proteguită prin lege"! Iar în „Journal de Moscou", oficiosul moscovit scris în limba franceză, N. Izgoïev explică şi recunoaşte deschis că între Rusia sovietică revoluţionară şi cea de azi este o mare deosebire. „Diferenţa între noua şi vechea constituţie — scrie redactorul jurnalului — se datoreşte modificărilor survenite în structura socială a U. R. S. S.".

Aşa dar, s'a modificat, s'a renunţat la ceva şi s'a adăogat ceva. S'a renunţat la structura uniform-proletariană a statului socialist federal. S'a dăogat republicii caracterul de stat unitar şi naţional!

Iată cum caută să legitimeze acelaş Izgoiev aceste radicale schimbări structurale: „Vechea constituţie s'a născut într'o vreme când proletariatul puţin numeros al ţării sovietice nu făcea decât să-şi desfăşoare dictatura sa şi când el avea înainte-i sarcina de a întări alianţa cu ţăranii muncitori". Şi mai departe: „Pentru întâia oară în istoria umanităţii, o ţară care, pe baza luptei de clasă, urmăreşte cu succes lichidarea radicală a antagonismelor de clasă (?!) grupează milioane de muncitori sub semnul unităţii sociale şi naţionale".

Să recapitulăm dar: vechea constituţie proclama dictatura proletariatului; cea nouă desfiinţează această dictatură (devenită incomodă, deşi a fost totdeauna numai formală, camuflând alţi stăpâni) şi o înlocuieşte cu absolutismul statului ...naţional-comunist.

Dealtfel discrepanţa între vechiul şi noul regim sovietic se poate urmări mai bine pe textul constituţiei. In timp ce problema distribuţiei şi circulaţiei bunurilor, dimpreună cu preocupările în legătură cu poziţia lucrătorilor şi ţăranilor din republicele federale sunt înghesuite în douăsprezece articole lirice ca nişte paragrafe de manifest electoral, restul de una sută trei zeci şi patru articole sunt pur politice şi poliţieneşti.

Ele predau statul socialist al uniunii republicelor în mâinile unui tiran care se cheamă eufemistic „preşedintele prezidiumului consiliului suprem al republicei federale".

Acesta interpretează legile, declară războiul, disolvă camerele, destitue pe miniştri, încheie tractate, etc.

Să observăm apoi că sacrosantul drept de grevă nu e nicăieri în noua constituţie. De ce n'a fost legiferat? Poate pentrucă nu mai există vechiul patron de fabrică, burghez, împotriva căruia să se organizeze reacţiunea violentă a muncitorilor?

Bine, dar dacă acest patron particular nu mai există, a rămas în schimb massa lucrătorilor salariaţi şi există drepturile acestei categorii sociale care trebue, apărate, totuşi. Impotriva cui? Impotriva noului patron, fireşte. Impotriva statului capitalist al sovietelor.

Dacă ar învia Marx şi ar vedea falimentul acesta catastrofal al întreprinderii lui revoluţionare, i-ar da foc. Chiar fără concursul societăţilor de asigurare şi fără să sustragă marfa din rafturi...

Marxismul este bun numai pentru export!

In republica socialismului „militarist şi capitalist nu mai e loc pentru revoluţie.

Lenin a scris pe coperta unei cărţi: „Imperialismul e ultima fază a capitalismului"

Marele teoretician a murit înainte de a-şi fi completat fraza: „...şi capitalismul, ultima fază a comunismului...

Al. Gregorian

Interview cu d. prof. Tr. Brăileanu despre masonerie

Lupta lui Sfarmă Piatră cu francmasoneria este abia acum in toi.

Smeoaica din hrubă n'a fost incolţită niciodată mai tare ca astăzi. Sfarmă Piatră şi-a adunat toate puterile şi isbeşte cu o sete teribilă in carnea ei de intuneric.

Şi, ceva fenomenal, au eşit scântei. Incercarea noastră a avut darul să svârle din nou panica in besna hrubelor şi să vedem nenumăraţi cetăţeni, daţi ca făcând parte din masonerie, scuturându-se cu scârbă de titluri la care niciodată nu râvniseră.

După o irefutabilă parte documentară, „Sfarmă Piatră" a păşit pe teren, adresându-se inaltelor feţe bisericeşti, in frunte cu I. P. S. S. Patriarh, precum şi următoarelor personalităţi din câmpul politic naţionalist şi universitar:

Pr. prof. I. Mihălcescu, Stan Ghiţescu, S. Mehedinţi, G. Cuza, Zizi Cantacuzino, C. Codreanu, O. Goga, I. Petrovici C. C. Brăescu, I. C. Cătuneanu, Tr. Brăileanu, I. Găvănescul, A. C. Cuza, I. Savin, Prof. D. Boroianu, Prof. V. Gheorghiu, Prof. Marin Ştefănescu, G-ral Dragu.

Până acum am publicat răspunsurile păr. Mihălcescu şi ale d-lui prof. S. Mehedinţi cari s'au pronunţat categoric pentru desfiinţarea francmasoneriei. (Vezi Nr. 28 şi 29 din „Sfarmă Piatră").

In numărul de astăzi publicăm răspunsul cunoscutului luptător naţionalist, d. prof. Tr. Brăileanu dela Universitatea din Cernăuţi.

Celelalte răspunsuri vor fi publicate, ca şi acestea de până acum, in ordinea sosirii.

D-nii profesori A. C. Cuza şi O. Goga ne-au declarat că vor răspunde de indată.

Iată acum răspunsurile d-lui prof. Tr. Brăileanu:

Domnule Director,

La intrebările ce-mi puneţi in scrisoarea d-voastră din 6 Iunie 1936, răspund:

1) Aţi fost şi sunteţi francmason, sau aţi fost şi nu mai sunteţi, sau nici n'aţi fost şi nici nu sunteţi?

ad 1) Nici n'am fost şi nici nu sunt francmason.

2) Care este opinia Dv. despre francmasonerie.

ad 2) Sunt convins că francmasoneria constitue o mare primejdie pentru existenţa Statului nostru naţional.

3) Credeţi că este vreo deosebire intre loja Naţională şi Marele Orient?

ad 3) Nu cunosc bine deosebirea intre loja Naţională şi Marele Orient. Am citit ceva in această privinţă, dar n'am informaţii mai lămurite. Presupun că deosebirea este cam aşa cum ar fi cea intre tifosul exantematic şi ciumă — adică exantematicul este o boală naţională, iar ciuma vine din Orient.

4) Cine dirijează activitatea masoneriei?

ad 4) Ca organizaţie internaţională, francmasoneria trebuie să fie dirijată de agenţi internaţionali — şi aceştia sunt jidanii.

5) Credeţi că pot fi membri ai francmasoneriei preoţii, magistraţii şi ofiţerii?

ad 5) Preoţii, magistraţii şi ofiţerii n'ar trebui să facă parte din francmasonerie — ceeace rezultă din caracterul ei internaţional, deci antinaţional.

6) Este compatibilă calitatea de mason cu aceea de luptător naţionalist?

ad 6) Un francmason nu poate fi luptător naţionalist.

7) Sunteţi pentru desfiinţarea masoneriei?

ad 7) Sunt pentru desfiinţarea francmasoneriei.

Am răspuns pe scurt la intrebările d-voastră. Vreau să adaug câteva lămuriri, de oarece mi s'ar putea obiecta că sunt un ignorant in materie şi numai din neştiinţă şi influenţat de propaganda antimasonică mă declar duşman al masoneriei. Dar, deşi nu sunt specialist ca d-nii Cătuneanu sau dr. Trifu, cunosc istoria francmasoneriei. Am reflectat şi ca sociolog asupra acestei organizaţii, care a avut un rol destul de important in evoluţia societăţilor civilizate.

Asociaţii secrete există şi la popoarele sălbatice şi au existat şi in antichitate. Despre aceste asociaţii secrete nu se poate afirma din capul locului că au fost şi sunt primejdioase societăţii in sânul cărora activează. Problema este să se cerceteze in fiecare caz concret şi in condiţiunile istorice date, dacă aceste asociaţii au tendinţa de conservare sau de distrugere a societăţii respective şi — dacă conservarea sau distrugerea e considerată de noi ca un bine sau un rău şi din ce punct de vedere.

Aşa, in cazul nostru, nu se poate afirma că francmasoneria a avut chiar dela inceput tendinţe destructive. Ea a inlesnit intr'o măsură oarecare acţiunea coordonată a intelectualilor români pentru intemeierea statului nostru naţional. Ea a folosit deci naţiunii, câtă vreme francmasonii români aveau ca obiectiv slăbirea şi inlăturarea forţelor cari se opuneau inchegării unui Stat naţional. Caracterul internaţional al francmasoneriei (internaţional in inţelesul adevărat al cuvântului nu cel jidovesc) a uşurat intelectualilor români atingerea scopului ce şi-l propuseseră.

Dar francmasoneria cuprindea, ca toate asociaţiile secrete, şi o mare primejdie: utilizarea ei ca mijloc de satisfacere a egoismului individual, pe de-asupra şi impotriva intereselor societăţii. Ea a alunecat de cu bună vreme pe această pantă, mai ales de când s'a inhăitat cu politicianismul şi cu comitetele executive ale diferitelor partide politice. Situaţia s'a agravat se 'nţelege prin intrarea jidanilor in francmasonerie şi prin instituirea conducerii lor. Prin jidani francmasoneria a fost pusă in serviciul imperialismului iudaic, cu scopul precis de a deschide in toate Statele creştine jidanilor drumul spre stăpânirea politică. In felul acesta, astăzi şi la noi, francmasoneria e aliata curentelor destructive şi lucrează de acord cu comuniştii.

Intelectualii români: politicianí, profesori, preoţi, magistraţi, ofiţeri, cari au intrat in francmasonerie, profită deocamdată de această organizaţie pentru satisfacerea egoismului lor: foloase materiale, inaintări, etc. In schimb ei trebue să renunţe la orice luptă impotriva mişcărilor destructive, antinaţionale, şi, in unele cazuri, li se impune chiar, pentru a nu pierde avantajele dobândite, luptă făţişă impotriva mişcărilor conservatoare, naţionaliste.

In Rusia, Spania, Franţa, intelectualii s'au lăsat impinşi de jidanii francmasoni spre mişcări de stânga. In Italia şi Germania opera de regenerare a implicat dela inceput desfiinţarea francmasoneriei.

In rezumat: francmasoneria de azi a degenerat subt conducerea jidovească, devenind cea mai primejdioasă organizaţie pentru Statele naţionale. La noi toată corupţia in administraţie, toată risipa cu banul public, toată imoralitatea, toată demagogia destructivă a partidelor politice se datoresc, direct sau indirect, intervenţiei francmasoneriei.

Subt conducerea jidovească, francmasonii au devenit o bandă de jefuitori ai avutului public, pregătind prăbuşirea autorităţii politice pentru a introna pe ruinele Statului nostru naţional, dictatura iudeo-comunistă.

De altminteri, cartea d-lui Tardieu, le Souverain captif, articolele d-lui André Joussain in revista „Insemnări sociologice" din Cernăuţi, şi multe alte scrieri de dreapta, au arătat cu prisosinţă rolul nefast al Francmasoneriei în desorganizarea şi bolşevizarea, figurată şi reală, a Statelor civilizate. Se neglijează însă adeseori faptul că fără agenţi internaţionali şi fără un scop lămurit al acestora, răspândirea generală a ideilor subversive n'ar fi cu putinţă. Când punem insă intrebarea precisă: cui prodest?, criminalii sunt lesne de identificat.

Deci: un luptător naţionalist nu poate fi francmason.

Cu deosebită stimă.

Traian Brăileanu

Inconştienţa burghezului român

Am spus cu altă ocazie că 'n societatea noastră nu există tradiţia unei burghezii.

Nu există, deci, nici o asemenea clasă socială distinctă şi organizată in corp solidar.

Ceeace constitue o realitate, este prezenţa vremelnică a unor indivizi instăriţi, printre alţii foarte numeroşi care nu sânt instăriţi.

Zicem „vremelnică", pentrucă experienţa ne-a dovedit că instăriţii aceştia n'au o poziţie fixă, fiind in strictă dependenţă de jocul imprejurărilor, care precum i-a ridicat îi şi coboară. Deaceea nu putem vorbi de o burghezie, cum susţine dialectica marxistă care-şi intemeiază lupta pe simple abstracţiuni, ori pe un anumit vocabular bun numai pentru agitaţii şi demagogie.

Dealtfel marxismul aplicat cu exproprierea oricărei proprietăţi, nu face nicio distincţie intre membrii diferitelor categorii sociale, devreme ce suprimă dreptul de stăpânire nu numai al burghezului, dar şi al muncitorului, trădându-şi astfel partizanii cei mai fideli: E, cum se vede, la mijloc o mare inşelătorie care insă işi are raţiunea ei, precum vom dovedi cu altă ocazie.

A pune in conflict pretinse categorii sociale, mai ales in ţara noastră, este o acţiune fără şanse, pentru simplul motiv că ele nu există. Există totuşi diverse grade şi ierarhii — judecând după starea fiecăruia — in număr egal cu numărul indivizilor. Recunoaştem ca singură categorie distinctă: ţărănimea, care e şi elementul de bază al naţiunii.

Indivizii instăriţi, risipiţi mai ales prin târguri, sânt in mare parte opera partidelor politice, singurele lor realizări. Numai in cadrele acestor organizaţii se poate vorbi de prezenţa câte unui corp burghez, care de altfel este şi elementul hotărător, când gruparea respectivă se află la putere. Ca şi partidul liberal, partidul ţărănesc al d-lui Mihalache foloseşte ţărănimea pentru a menţine starea acestor instăriţi şi uneori pentru a le spori privilegiile.

Neavând, deci, suficient temei să ne preocupe ca clasă socială, trebue să vorbim despre individ, despre aşa zisul burghez. Psihologiceşte, fiecare reprezintă o structură aproape comună. Acelaş tip egoist, antipatic şi laş — evident, cu excepţiile fireşti — e caracteristic tuturor partidelor. Lucrul se explică prin faptul că oamenii aceştia au avut o ascensiune rapidă, folosindu-se de căile politice. Pentru aceasta n'au avut nevoe nici de cultură, fiindcă democraţia nu le-a pretins-o, de unde rezultă că sânt şi inculţi. Pasiunea lor de căpetenie a format-o numai instărirea, ceeace a făcut să adoarmă in sufletul lor virtuţile şi sentimentele nobile, de unde aceea lăcomie notorie, cu totul imorală.

Increzut şi dispreţuitor faţă de preocupările spirituale ale altora, burghezul român se defineşte astfel ca un izolat şi absent din câmpul marilor acţiuni de interes general. El reduce totul la interesele sale, pentru al căror triumf e gata să facă orice angajamente. Iată-l in relaţii cu ovreiul mişel. Slugarnic şi tranşant, e gata să-i facă orice concesii care nu-l privesc, numai să-şi asigure bunul mers al afacerilor. Cu acest orizont, el nu poate vedea şi nu poate inţelege problemele naţionale. Lupta d-lui A. C. Cuza ori mişcarea studenţească, sânt pentru cugetul lui mic, prostii, fapte de oameni descreeraţi. Merege la şold cu ovreiul, la nevoe il apără şi subscrie programul politic făurit impotriva neamului său. Nu l-aţi văzut prezent in atâtea ocazii ruşinoase?

Dar ceeace-l face de un tragic ridicol, e senina nepăsare cu care inregistrează veştile despre mişcarea comunistă. Deşi lupta aceasta il priveşte direct, vizând insăşi existenţa lui, o priveşte ca pe o nevinovată fecioară. Aşa se prezintă in conştiinţa lui tâmpă şi mult popularizata ovreică Ana Pauker. El trădează din inconştienţă şi din egoism. Şi paradoxul il formează faptul că impotriva anarhismului comunist, luptă tineretul, adică tocmai cei care nu au niciun fel de proprietate de apărat. Văpaia lor, insă, e iubirea de ţară, dragostea de neam şi de tradiţii, pe care cum se vede, sânt gata să le apere cu preţul vieţii lor.

Nu e insă o durere mai mare, decât situaţia in care sânt puşi de a avea impotriva lor chiar şi pe aceşti indivizi, cei dintâi, care beneficiază de rezistenţa tineretului.

Mărturisesc că pentru ei, n'ar fi fără sens o aprigă chemare la realitate, care să-i facă să plângă pe ruinele nemerniciei lor.

Pan. M. Vizirescu

TINERETUL S'A ROSTIT

Aşa dar, tineretul s'a rostit. In spontaneitatea lui magnifică, in gestul lui înflăcărat e ceva care transcede teatrul mărunt al aventurei, mica revoluţie din acea zi. Tineretul a fost impetuos şi sincer — consequent sie-şi — şi dece n'am mărturisi-o: nedrept şi crud. Nedrept, dacă dreptatea este a literei menite să regiseze, deci, interesele diverse ale unui grup constituit, dar profund drept, dacă ea tinde să adâncească destine.

Şi tineretul a fost crud, sau mai curând, cumplit. Acest cuvânt este unul care mă exaltă. El relevă ceva din cugetul românesc, din sentimentul pe care nici un popor nu l-a avut mai intens al perfecţiunii formelor. Cumplit deriva din complectus, care inseamnă integru, integral, perfect. O formă perfecta exercită pentru poporul romanesc o magie infricoşătoare. O formă perfectă e implacabila, e necesară, ca destinul..

Cât de mistic apare sensul desăvârşirii in semantica acestui cuvânt! Un meşter al perfecţiunii, un apusean, Paul Valery, a putut intui — dar el este un pasionat al formelor pure — sentimentul acestui cumplit. Spune el, undeva, in Sémiramis:

Car à l'égal dieux, la grande âme est injuste
Tant elle s'appareille à la nécesité.

Formele perfecte au acest nimb al biruinţii, al nevătămării. Ele se rostesc şi sunt cumplite. Tineretul s'a rostit.

Aici se cade să fac mea culpa.

Fiindcă am făcut şi eu parte, cândva — nu e prea mult de atunci — din acest tineret, al fervorii, al flacării. Şi fiindcă nu l-am înţeles.

De patima lui eu rămâneam departe. Eram un rafinat, un amator de prostii subtile, invăţat să respect, ca fetişe, vorbele de clacă ale apusului, ideologia lui libertară universalistă.

Şi fiindcă astăzi ştiu ce preţ să pun pe ele.

Ştiinţa mea m'a pierdut. Admir pe acei cari n'o au sau, mai ales, o detestă. In ei se manifestă, pur, fără prihană, dorul de a fi, instinctul de conservare al acestui pământ.

Fii de ţarani, nealteraţi de idei nascute in cele patru vânturi ale lumii, oameni cari poartă in ei, magnetic, sentimentul destinului unui popor intreg, solidari cu toţi morţii patriei, in mistica lor legătură cu pamântul, ei ştiu să aleagă, să lămurească, să prevadă. Ei calcă in picioare o anumită literatură, ei cer o nouă ordine in lucrurile spiritului şi ale lumii. In ei, inconştient, se manifestă patria.

Secretul lor este acela al unui Reine Thor, secretul lui Parsifal. Numai candoarea, naivitatea nealterata de experienţă, de învăţătură, numai aceea e puternică, bogată de presentimente, de acord cu puterile lumii. Der Reine Thor, acela birue.

— „Cum poţi fi naţionalist, îmi spunea odată un prieten, când, nu vezi, cei mai proşti cei fără invăţatură dintre tineri, acela sunt?"

— „Nu ştiu, i-am spus, dacă e chiar aşa. Dar nu crezi că tăria, valoarea, justificarea naţionalismului, stă in faptul că cei proşti, cei curaţi cu duhul cred in el. Nu capătă el prin ei acest caracter abstract, de stihie, de manifestare a naturii? Nu apare el dictat de străfundurile sufletului uman, de unde proced actele creatoare de istorie, actele armoniei ale desăvârşirii? Reacţiile acestor tineri nu sunt oare expresia unui impuls care vine de departe, al unui ordin al sangelui, al străbunilor, la care numai cei puri pot fi sensibili?"

Azi, fiindcă am inceput sub semnul filologiei, aş fi fost ispitit să-i mai ofer un argument: Invăţat in buna tradiţie românească inseamnă pervertit, dedat la rele — invitiatus. Invitiatus invăţat, e unul care si-a pierdut puritatea genuină, unul care nu mai poate surprinde freamătul adâncului, chipul nedesluşit al patriei in sufletul-lui.

E cel viţiat, deturnat dela legile organice cari chivernisesc lumea, un rătăcit, un pierdut.

Există, — dar se afla infinit de greu — o invăţătură a invăţăturii. Ea se obţine ca un preţ al intoarcerii la patrie. E sentimentul vanităţii tuturor invăţăturilor. E o purificare totala, infinită, acela care face din oameni poeţi mari şi sfinţi.

Dan Botta

DESCANTEC

Făt de humă
Şi de brumă,
De ninsoare
Şi de soare,
Făt de crin şi alior,
Făt de spaimă şi de dor,
Botează cu mir de rouă
Zugrăveala feţei nouă
Şi te'nchină
La lumină
Şi te roagă
La viroagă
Şi te joacă
'N promoroacă
Şi te scoală
'N ziua caldă
Şi cuprinde'n palme albe
Cerul plin de ruji şi galbe
Şi veghează, făt visat,
Peste ţară, peste sat,
Să ne fii de piază bună
Către soare, către lună,
Către vânt,
Către pământ,
Către toate câte sânt.

Gh. Tuleş

IZRAEL VICTORIOS «Der Stürmer»

Intre vâltoare şi contemplaţie

Privită cu ochi de viziune integrală, existenţa noastră se aseamănă unui ocean cu străfundurile vijelios frământate de neastâmpăr cosmic, iar cu suprafaţa mătăsos ondulată, pe care joacă in argint de roze marile, odihnitoarele linişti.

Nu cred să existe un mai cuprinzător simbol al fiinţei noastre, decât oceanul, decât marea. Omul şi marea, iată două cuvinte care rezumă, masiv condensată, substanţa eroismului creatural. Deoparte, în mare, se zbate în adâncuri şi se reculege la suprafaţă creatura neînsufleţită. De alta, in om, freamătă — cu interiorizări profunde şi contemplaţii senine — creatura regală, creatura capabilă de articulaţii verticale înspre slavă. Omul şi marea, au fulgerat in inspiraţia lui Baudelaire una din cele mai frumoase poezii ale lui. Căci analogia aceasta este pe cât de adâncă, pe atât de ispititoare şi deaceea nu i-am putut rezista, vrând să rotunjim aici eroicul din om.

Circulaţia curentă a cuvântului erou şi-a pierdut în drum mult din armura substanţială. Căci astăzi eroi sunt toţi descendentii aventurilor erotice, eroi sunt toţi schiloditii morali ai romanelor răvăşite de demenţă şi pornografie. eroi sunt şi matadorii ringurilor şi ai arenelor sportive, cari şi-au făcut din coarda musculară nervul unic al existenţii. Eroul zilelor noastre se plimbă radios in special prin cluburi, aceste centre de infecţie socială, plaga modernă a lumii noastre.

Eroul contemporan, eroul de existentă circulaţie, şi-a scuturat de pe frunte roza inaltelor virtuţi morale şi a lăsat să crească in locu-i hăţişul tuturor pervertirilor. Aici simţim noi rostul generaţiei tinere. Ii revine acestei generaţii sacra sarcină de a instaura eroicul in drepturile lui organice. De a izbi in capiştile păgâne in care preoţii perfidiei diabolice au dărămat virtuţile morale depe soclul lor de lumină. Ne trebue pentru aceasta insă curajul renunţărilor creatoare. Trebue să frângem in noi acel inceput de falsificare, acea mentalitate crescuta la umbra perfidiei de care vorbeam, care a intors spre pământ sensul inaltelor aspiraţii. De aceea să intârziem cât mai mult lângă dinamica eroică. Lângă acel climat spiritual cu aparenţe de ocean in asteptare nemişcată, dar cu adâncuri zbuciumate.

S'a incercat adesea, nu intâmplător, să se concilieze gestul cezarian, gestul acela in care vibrează viziunea marilor fapte epice, cu gestul abia schiţat, abia simţit şi uneori nici chiar simţit al iluminaţilor mistici. Există ceva deadreptul simbolic in această incercare. Căci eroul fie că veghează pe creste de redută, fie că-şi frânge genunchii la pricioarele crucii, e croit din aceeaşi substanţă, articulată însă pe planuri deosebite. Eroul cezarian, războinic, este o dilatare maximă a ceeace e omenesc in noi, a ceeace e înalt omenesc in noi.

Toţi eroii, cari-au despicat istoria şi luminat veacurile au realizat omul.

Eroul sacru insă, sfântul, eroul de sub cruce, realizează cu aceeaş intensitate latenţele care fierb înfundat in fiecare din noi. Dar sfântul, fără să fulgere entuziasme in răspantii şi fără să-şi croiască drum prin veacuri cu sabia insângerată, a despicat mai radical istoria de cât eroul cezarian. Şi doar, in aparenţă, câtă deosebire intre unul şi celălalt. Care să fie secretul acestui fapt? Vom da un răspuns simplu.

O zăbavă mai rascolitoare asupra acestei inclestări de planuri deosebite, ne vom ingădui altădată. Căci prea e ispititoare — şi cu câte satisfacţii! — această problemă, ca să trecem atât de uşor peste ea. Dar să răspundem.

Sfântul aparţine mai mult ordinei divine, iar eroul cezarian aparţine mai mult ordinei umane. Când personalităţile respective izbutesc să-şi realizeze viziunile, este natural ca ordinea divină să aibă virtuţi mai adâncitoare, să rastoarne mai din rădăcini lucrurile.

Totuşi o întrebare nu ne iartă gândindu-ne la această — să-i zicem — dinamică a sfinţilor.

Se ştie că un sfânt este prin esenţă contemplativ, deci static, ar spune cineva. Cum poate fi atunci atât de răsunător, cum poate fi creator? Mai poate fi vorba de dinamică? Această intrebare flutura pe buzele tuturor celor cari n'au adâncit cât de puţin psihologia sfinţilor. Este ţinta de atac a celor ce vor să apară ca procurori ai misticei religioase. La această intrebare ne gândeam când căutam o analogie atât de adecuată intre om şi mare. Căci sfântul, contemplaţia lui, e ca liniştea de oglindă neaburită a unei mări in repaos matinal, ale cărei adâncuri insă se zbat permanent ca să izbucnească in incordări titanice de proporţii cosmice. Cine a putut gândi atât de adânc şi in acelaş timp atât de cuprinzător, atât de vizionar ca sfinţii? Ei sunt — şi sub alt unghiu — asemenea mărilor din cari, printr'un fenomen mult mai grandios decât cel din natură, noi ne improspătăm gândurile care apoi nu pot găsi alt sens decât tot inspre apele lor spirituale. Dacă confruntăm sistemele filosofice de autentică valoare intelectuală cu diferitele sisteme de cugetare al sfinţilor, rămânem uimiţi de incapacitatea filosofilor de-a atinge macar, profunzimea acestor oameni de-o sacră ignoranţă.

Sfinţii stau in slujba spiritului, iar eroii in slujba faptei epice. Iată ce am vrut să arătăm şi ce trebue să se ştie.

Şi noi credem că misiunea acestui veac se va articula pe aceste realităţi. Deaceea se impune o cât mai neobosită actualizare a dinamicei sfinţilor, adică o interiorizare permanentă a spiritualului şi totodată o afirmare bărbătească, epică, a consecinţelor acestei interiorizări. Sfântul şi eroul, vâltoarea şi contemplaţia, iată ce ne trebue.

Niţă Mihai

Instrăinarea industriei româneşti *)

Se ştie că meseriile în Moldova au trecut din mâinile Românilor în ale străinilor şi aceasta din multe cauze, dintre care vom arăta şi noi vre-o câteva. Una este modificarea repede a portului şi lepădarea în pripă a tuturor costumelor vechi, încât clasa veche de croitori n'a putut să urmeze această repede schimbare. Drept dovadă aducem tablele vechi ale croitorilor jidovi, pe care stă scris: croitor de strae „nemţeşti", un semn că Moldovenii lucrau numai strae moldoveneşti, pe când clasele superioare se lepădaseră deja de portul bătrânesc, iar pentru a le îmbrăca, trebuiau croitori străini familiarizaţi cu croiala nouă. O a doua cauză e concurenţa fabricatului gata, adus din străinătate. Iaşul însuş geme de strae şi încălţăminte gata, aduse din Viena, fabricate râle, însă ieftene, care se vând uşor într'o societate ca a noastră, lipsită de simţul economiei. O a treia cauză e lipsa de precauţiune, care-a domnit la introducerea tuturor reformelor sociale. La desrobirea sclavilor, o măsură în sine negativă, nimeni n'a mai gândit la soarta acestor oameni cari, puşi în libertate, au rămas cu totul în grija sorţii, fără ca societatea să creadă că mai are nevoe de a gândi câtuşi de puţin la ei. Cu ocazia desrobirii au perit o mulţime de industrii indigene, căci cei ce le profesau n'au mai fost priveghiaţi, nimeni n'a căutat a-i statornici şi a-i deprinde cu o libertate bineînţeleasă. Meseriaşii aceştia au devenit proletari şi s'au stins cu totul. A patra cauză a fost desfiinţarea breslelor corporative şi a privilegiilor lor. In fine cauza principală a căderii meseriaşilor români a fost introducerea pripită a egalităţii sociale în România, care nu trebue confundată cu egalitatea înaintea legii. Egalitatea n'a însemnat la noi prefacerea claselor de sus în clase muncitoare — cu o muncă superioară se 'nţelege, — ci „boierirea" claselor de jos, infectarea acestora cu ruşinea de muncă şi boilirea de deprinderea claselor vechi de-a câştiga mult prin muncă puţină. Progeniturii meseriaşilor români, care învăţase două buchi, i-a fost ruşine de-a se mai ocupa cu meseriile părinţilor, ci s'a prefăcut toată în persoane ce fac politică înnaltă, pun toate ţările Europei la cale şi aspiră de-a deveni miniştri, o glorie de ajuns la noi, unde mai nu e om destul de mărginit, pentru a nu putea deveni deputat, sau ministru, sau ori-şi-ce.

Dar alături cu boerirea tuturor se întinde din ce în ce mai mult sărăcirea tuturor, care devine cu atât mai simţitoare, cu cât exportul productelor agricole scade prin concurenţa producţiei americane şi ruseşti.

In anul 1833 nu era încă pe uliţa mare un singur negustor evreu, astăzi mai că nu găseşti negustor creştin pe această uliţă, şi tot aşa pe celelalte. Afară de aceea Evreii formează ei în de ei un fel de societate tacită de consum, ei îşi vând în de ei toate lucrurile mai ieftin — poate în urma unei înţelegeri stabilite prin zecile de şcoli evreeşti — încât un Român ce are întocmai aceleaşi trebuinţe ca şi un Evreu, cheltueşte totuşi cel puţin c'o a treia parte mai mult decât un Evreu. Asiguraţi odată contra concurenţii Creştinilor, Evreii au două liste de preţuri, una pentru Evrei, alta pentru Creştini. Poporul boeresc al Quiriţilor plăteşte 33 la sută pentru onoarea de-a putea deveni deputat şi pentru capriţul de-a nu fi devenit meseriaş sau negustor.

Am expus repede această stare de lucruri şi adăogim numai că în vremea din urmă s'a ivit o reacţiune, deocamdată încă nu destul de puternică, dar de care trebue să ţinem samă. Un început de îndreptare este şcoala de meserii din Iaşi, care ne va da poate cu vremea meseriaşi români. Drept să spun că silinţele şcoalei sânt apreciate, citâm binevoitoarea încercare, ce-a făcut-o domnul Scarlat Pastia, de a trimite pe doi dintre absolvenţii acelei şcoale la Paris, pentru a se perfecţiona unul în croitorie, altul în ciubotărie. Aceşti doi se vor întoarce în curând în patrie, vor deschide atelierele lor şi vor fi tot-de-odată şi maiştri la şcoală.

Acuma d. Pastia a înştiinţat „reuniunea femeilor române" că e dispus a trimite şi pe-o absolventă a şcoalei profesionale de fete, pentru a se perfecţiona în croitorie. Fapta se laudă de sine şi merită de a fi imitată.

Mihail Eminescu

*) Din „Curierul de Iaşi" — 6 Iulie 1877

Răspuns peste veacuri

Cui plecarăm steagurile,
cui ne-am închinat?

Cui am dat bineţe,
cui ne-am dezlegat?

Toamna pentru cine am brăzdat,
vara cui am secerat?

Orbi.

Robi.

La altarul sfânt al României
— din caierele veşniciei —
doar îngerii
în ceasul ăsta greu al plângerii
mai torc cântând o dalbă rază:

Ţara mea. Regele veghează!

Valeriu Bora

Lenin (J.S.P.)

Informatorii străinătăţii

Calmul care intră odată cu valul de căldură în arena circului politic e numai aparent.

Este adevărat, poate fi considerat ca un armistiţiu oficial adus de închiderea cuibului de borfaşi unde înjurătura de mamă şi lovitura de copită ţin loc de manifestare a gândului.

Aleşii neamului nu-şi pot permite însă vacanţe, vreau să spun, nu-şi pot permite renunţarea la înjurătură care luni de zile îi ţintuieşte în atenţia admirativă a poporului mult şi prost.

Apucaţi de o căpială asemănătoare strechei, se împart în lungul şi latul ţării să lămurească, cu creerii copţi de căldură şi de spriţuri, totalul lor desinteres poporului totdeauna dornic de circ.

Şi, bine înţeles, cum bucăţica aceasta de pământ românesc este insuficientă respiraţiei vânjoase a oamenilor politci, din acelaş total desinteres, trec hotarele ţării să reprezinte străinătăţii golurile lor cerebrale, unde totuşi se formează şi se ciocnesc viforoase curente de ambiţii şi calcule mititele, legate de aceste nemăsurate ambiţii.

Se pretinde, sau cel puţin orgoliul nostru naţional ne îndreptăţeşte să pretindem, că sântem un stat independent. E o formulă pe care, pare-se, între câmpia Plevnei şi a Mărăşeştilor, România a trait-o intens, ca, după un războiu ce aduna laolaltă aproape tot fărămiţitul pământ românesc, să renunţăm, nu ştiu datorită căror împrejurări, la situaţia de stăpâni la noi acasă şi să ne plecăm capul sub ascuţişul unei suzeranităţi care, dacă este ceva mai dulceagă decât cea turcească, apoi tot atât de ruşinoasă este pentru demnitatea noastră de stat naţional.

Suzeranului acestuia i se dau rapoarturi anuale în centrele de comandă şi unde pentru slugoiul politic formează o Mecca de al cărui pelerinaj nu poate fi lipsit.

Oamenii noştri politici se duceau odinioară, în lunile acestea de plictiseală şi zăduf, să-şi risipească averile la Monte-Carlo şi să-şi spele măruntaiele cu izvoarele Vichyu-lui şi Karlsbadului. Lucru pe care-l fac şi acuma, completându-l însă, de data aceasta, cu preocupări cari îi conturează într'un nimb de altruism: între ruletă şi înghiţiturile de apă sulfuroasă, din „cald patriotism", informează străinătatea.

A informa străinătatea înseamnă a-şi continua ţigănia de acasă şi a prezenta într'o păsărească un jurnal vorbit, rezumatul tuturor înjurăturilor din presa pe care d'in fericire informatul nu o poate citi.

Iată, vara lui 1938, ca şi toate celelalte veri, a trimis dincolo de hotare aceiaşi porumbei călători, Mihalache şi Lupu, să şoptească urechilor binevoitoare veşti pe cari nici undele berzeme n'au fost vrednice să le poarte.

D. Mihalache, de obiceiu, părăsea ţara pela Halmei sau Curticì să strângă mâna lui Finaly la Paris, unde figura dumnisi sale stârnea admiraţia unguroaicelor din Montmartre. In closetele celor două puncte de frontieră, d-sa schimba iţarii şi cămaşa de in, sub poalele căreia se topesc toate aspiraţiile ţărănimii, cu fracul şi clacul. Se oglindea într'un ciob de baltă oferit pe betonul closetului şi, mândru ca un lampagiu îmbrăcat la nuntă în haine de împrumut, trecea prispa României cu o carte de vizită scrisă de guvernanta sa: „Lord Mihalache, former minister".

De data aceasta, schimbarea cioarecilor s'a făcut la Ghica-Vodă, tot în closet însă, rămânând ca subtilul topolovean să se oprească numai la Praga de unde să se întoarcă cu tolba asigurărilor plină. D. Mihalache se va plânge democraţiei cehe şi miliardarilor ce-i duc trena de prigoana la care este supusă mişcarea sa ţărănească, ţărănească numai pentrucă d-sa poartă în loc de pantaloni izmene răsucite în armonică şi cămaşe cu arnici. D-sa cere girul capitalistului evreo-ceh să-i sprijine internaţional-ţărănismul său şi să-l aducă mai degrabă în fruntea unui guvern. D. Mihalache mai are, din partea nepotului Boilă, misiunea nu tocmai uşoară de a sista comenzile Skodei şi a lămuri Cehia că numai ei sunt în stare să ofere un preţ de zece ori superior celui real, aşa încât cele două democraţii să-şi legitimeze democraţia.

In curând se va întoarce să ne asigure că la spatele său se găsesc toate bateriile Skodei şi ale nepotului Boilă, terminând, cum e firesc, cu reminiscenţele comenzilor de fost plutonier major.

Cât priveşte pe d. dr. Lupu, d-sa, de inepuizabile resurse clowneşti, s'a dus să dea reprezentaţii la Paris şi, acuma când stagiunea teatrelor şi operei este închisă, va avea un deplin succes.

Mi-l închipui cu tăbliţele legate de gât, aşa ca în satele româneşti, scriind şi ştergând apoi cu buretele datoriile contribuabilului francez. Oh, desigur, delirul de care vor fi fost cuprinşi republicanii pentru mintea atât de ageră a neîntrecutului demagog va fi fost extrem de mare! Ca să nu mai amintesc de mimica doctorului care singură izbuteşte să te veselească mai mult decât o întreagă cuşcă cu maimuţe. Ştiţi domniile voastre, d-sa este un entuziast. Când nu mai pridideşte cu înjurătura de mamă şi cruce, urlă, râgâe, sare după scaun pe masă, se lasă în patru labe lovind pământul ca într'o bătută şi, cu faţa vânătă ca un ficat congestionat, rupe aclamaţiile poporului.

Evident, apariţia d-sale în orice bâlci este un senzaţional eveniment, chiar într'un sezon mort.

D-rul Lupu a fost împuternicit să reprezinte demagogia românească în numele internaţional-ţărănismului, a socialismului şi a frânturei radical-ţărăniste — trioletul acesta de neputinţă — şi să cerşetorească democraţiei iudeo-comuniste franceze firmanul de împuternicire la jaful ţării româneşti.

Reprezentaţiile Mihalache-Lupu se continuă într'un ritm accelerat şi sunt trâmbiţile trimise să deştepte şi să îndemne întreaga iudeo-democraţie la o cruciadă contra islamului dictatorial din România.

Sânt reprezentaţiile cari se repetă în fiecare vară, să ne lumineze şi pe noi — că firmanele nu mai vin dela Sublima Poartă, ci se capătă astăzi din Apus. O simplă schimbare de direcţie.

Dar pe când, nu de multă vreme, ţăranul român punea mâna pe barda şi lovea la moalele capului pe cel ce-l desprindea, astăzi, ţăranii ciocoiţi şi desfrânaţi se duc cu trunchiurile la orizontală să cearā graţiile străinilor pentru un jug tot atât de odios ca şi cel turcesc.

Sânt călătoriile când se precupeţeşte ultima bucăţica de demnitate românească şi ultima pungă cu galbeni ruptă, de blestemaţii aceştia, economiei ţăranului şi ţării.

Informatorii străinătăţii, argatul din Topoloveni şi lighioana din Arsura sânt cele din urmă resurse ale unei democraţii descompuse în cicoi şi neputinţă.

Arici odată, domnilor!

E. Boroianu

D. Mircea Eliade şi „Generaţia" sau comandantul fără ostaşi

De câtva timp afişul zilei literare îl ţine iarăşi d. Mircea Eliade cu „Generaţia" lui.

S'ar spune că spectacolul e cam demodat, că s'a arhiabuzat de el până acum, dacă de astă dată n'ar fi evoluat dela tonul tragic-patetic al începuturilor de acum vreo opt ani, spre savuroasele nuanţe de comedie — bufă chiar — de astăzi.

N'aş vrea să spun că asta a vrut-o chiar d. Eliade. Dar trebue să constat că un ciudat destin îi poposeşte ca o umbră pe umeri. Are cărturarul acesta darul de a fi delicios de ridicol uneori. Şi dacă nu s'au găsit până acum destui oameni răi cari să mărească uşor în caricatură aceste anumite trăsături spirituale ale d-lui Mircea Eliade — atât de uşor de ridiculizat — este fiindcă întrevezi în acelaşi timp un sbucium atât de trist în omul acesta, încât te dezarmează protestul mut al acelui bob de umanitate care se mai găseşte furişat în fiecare din noi.

Mai e apoi şi o îngăduinţă tacită a multora dela noi — fiindcă presimţim în „cazul" lui o maladie mai mult sau mai puţin specifică a noastră.

E bovarismul caracteristic intelectualilor noştri. Şi nu numai al cărturarilor — dar al tuturor aproape, cari s'au văzut fericiţi că au izbutit să schimbe, de o generaţie două sau trei, căciula dintr'o oaie pe o „borsalină" şi opinca pe un pantof de antilopă. N'aş vrea să fiu înţeles greşit dela început. N'am de gând să fac nici ţărănism, nici sămănătorism. Vreau să constat cu totul altceva: că ştiutorul nostru de carte orăşenească odată ieşit din cadrul hieratic — spiritual şi social — al lumii noastre rurale, de care acum îi e ruşine, nu se mai simte integrat în nici un alt cadru statornic de viaţă. Nu-şi găseşte locul — pe româneşte. Nu vrea să şi-l găsească.

Omul vechiu îşi avea viaţa sever limitată şi statornicită. Astăzi occidentul o are de asemeni. Fiecare ins al lui Dumnezeu — cu duhul lui mai bogat sau mai sărac — îşi găseşte până la sfârşit locul, domeniul lui de creaţie mai mult sau mai puţin înaltă, şi acolo roboteşte cu conştiinţa senină că nu îşi târăşte zadarnic existenţa prin lut. Acolo unde e, e el — şi nici nu vrea să fie mai mult. Dacă e un uriaş spiritual — îşi găseşte spaţiul, fiindcă va sta deasupra, peste ceilalţi cari îl sprijină, cari îl hrănesc de generaţii cu sbuciumul lor tăcut şi aspru. El n'are decât să-şi urmeze fatalele porunci dinlăuntru.

Heliade Rădulescu — cât şi-a păstrat capul limpede, de boerinaş şi negutător isteţ, a fost providenţial. Când — bovaric — s'a creat pe sine mit, profet, după 1848, a ajuns aproape de greşală. Alexandri cât a rămas aproape de frunză şi de doină a creat lumi fragede cari mai îşi păstrează colorile încă; dar când s'a luat la întrecere cu Victor Hugo... Însă cel mai minunat exemplu a fost cel dat de Maiorescu: omul acesta rigid, cu cele câteva principii estetice ale lui, în cari disciplina germană s'a aşezat firesc peste simplitatea lui ardeleană creatura. Pogor cu intuiţia lui bucuroasă a tuturor anormalelor hipertrofii ale eului — au determinat miracolul atât de puţin complicat şi atât de rar la noi: o generaţie de oameni cari şi-au păstrat fiecare de treabă — cinstit şi naiv de treabă — fără niciun ifos: Creangă, Caragiale, Eminescu. O generaţie de muncitori ai cuvântului — aproape de spiritul breslaşilor de odinioară. Fiecare a robotit în locul unde s'a aflat şi pentru acestea cari îi stăteau înainte. Fiecare — abia a vorbit în numele lui. În numele gândurilor lui, mai mult. Creangă, bietul, nu s'a gândit deloc să-şi scrie lui Corpus Braga — dar cred că n'a fost scriitor român care să fi vorbit şi să poată vorbi în numele nostru în Anglia, în Spania, oriunde, ca el.

D. Mircea Eliade — ca să venim la vremea noastră — e o personalitate de dimensiuni apreciabile, şi e incontestabil necesar culturii noastre de azi. Cu atât cât a învăţat, cu atât cât s'a frământat, cu atât cât de bine de rău a lucrat — d. Mircea Eliade există azi.

E un om onest în activitatea lui şi în truda lui.

A fost un patetic, deci un bun şi atractiv vulgarizator, al unora din temele ideologice actuale în Europa.

Succesul lui de public în această activitate de vulgarizare — succes datorit temperamentului său impetuos — a îndemnat şi pe alţii să continue această operă de difuzare de cultură cu mai subtile pretenţii.

A fost apoi un romancier care a încercat — chiar dacă nu cu deplină izbândă — o tehnică mai actuală, mai trepidantă a romanului. Şi a dat în acest gen o carte luminoasă, o carte bună de tinereţe naivă şi curată, ca Werther al lui Goethe: Maitrey.

A încercat şi ştiinţă. E drept — aici nu-l putem judeca. Studiile de magie şi alchimie publicate în „Vremea" nu par a fi depăşit tehnica compilaţiei — iar „Joga"... Dumnezeu, indienii şi prietenii lor ştiu ce-o fi.

Activitate foarte onorabilă — oricum.

Dar d. Mircea Eliade se ruşinează cu acest rang de muncitor cinstit. Vrea să fie un fenomen. Bluffează: e şef de generaţie şi vestitor al unei noi spiritualităţi.

A pornit acum vreo opt ani cu vreo câteva idei occidentale şi de-ale locului vijelios clamate. Ideile au antrenat şi câţiva oameni. Ei însă nu s'au mulţumit să vorbească nici în numele lor, nici al ideilor lor. S'au constituit — peste istorie — în generaţie, ca într'o societate pe acţiuni.

Acţiunile au avut în adevăr câtva timp o bursă foarte propice. Câtă vreme şi-au păstrat prestigiul înşelător al noutăţii.

Când însă s'au întrezărit adevăraţii detentori — ele au scăzut firesc. Cei trei-patru cari pe lângă d. Mircea Eliade alcătuiau aşa zisa generaţia, au înţeles aceasta practic. Şi au căutat automat şi tot atât de practic — alte rosturi.

D. Mircea Eliade a rămas singur şi plin de profetismul său imaginar.

Dar — fie că nu mai are suficientă putere ca să sugestioneze şi pe alţii, fie că realitatea mizeră era prea evidentă — au început unii români necuviincioşi să încerce numărătoarea acestei patetice catastrofe spirituale.

D. Eliade putea să-şi vadă de treabă. Asta e soarta tuturor mişcărilor literare de masse — chiar când „massele" se reduc la trei-patru inşi: fac gălăgie toţi şi rămâne cu creaţie trainică cine poate. Fără nicio supărare.

D. Mircea Eliade, de bine de rău a rămas. El...

Dar nu se vrea numai aşa. Făptura sa bovarică îşi cere trenă fastuoasă — adică „generaţia" mişcându-şi trupele în câmpul literelor noastre la un semn al său, aşteptând dela el lauda şi dojana, blestemul şi salvarea.

Şi fiindcă „generaţia" asta nu mai există — ea trebuia inventată. D. Mircea Eliade, cu cea mai delicioasă candoare, a luat condeiul şi a catalogat — chemând de pretutindeni: Vasile Băncilă, vechiu şi statornic colaborator al „Gândirii", Radu Gyr, poet de mare şi sănătoasă vigoare românească, neavând nimic comun cu trăirile ayurice şi experienţele yogice, Ion Călugăru, scriitor de folclor evreiesc; Anton Holban — proustian, Dan Botta — pătruns de spiritul attic în excursiile sale; Dan Petraşincu — prozator june şi neprecizat, ce nici n'a visat să fie coleg de generaţie, vezi Doamne, cu d. Eliade.

Plutonul recrutat astfel cu forţa — i se părea totuşi prea mic. Şi atunci d. Mircea Eliade a recurs la ajutorul tocmai al acelora cari erau mai depărtaţi, temperamental şi prin atitudinea lor de muncă şi de creaţie: cercetătorii de ştiinţă.

Oameni cari şi-au văzut în anii lor cei mai frumoşi — cu autentică umilinţă de misionari — de lucrul lor migălit şi limitat, nedorind şi necăutând nicio consacrare sgomotoasă, nicio notiţă la gazetă... s'au văzut deodată pe nedrept în gura mulţimii.

Un Grigore Moisil, un Ţiţeica, un Teodorescu, un Alexandru Elian s'au trezit deodată în „generaţie", cu rang de fruntaşi şi de caporali — expuşi să fie comentaţi şi calificaţi în truda lor strict ştiinţifică şi de specialitate, de orice gazetar şi de orice tânăr care vrea să fie pro sau contra „generaţiei"...

E penibil şi ridicol în acelaşi timp — pentru veleităţile de om de ştiinţă şi de universitate ale d-lui Mircea Eliade. Trebuia să aibă atâta respect de munca lor tăcută şi să nu o aducă într'o discuţie unde ea nu avea decât de pierdut — cu atât mai mult cu cât nu avea dreptul de a-i înrola sub căpitănia d-sale.

Dar ridicolul nu se opreşte aici.

Comandantul acesta de oşti întruchipate doar prin fantomatica lui voinţă imaginară — trebuia să găsească cel puţin un principiu care să-i dea dreptul să vorbească în numele acestui miş-maş de oameni, cari s'au trezit împreună în cohortă — repet — doar datorită faptului că hârtia e răbdătoare şi d. Eliade hotărît să rămână profet.

Acest principiu unificator n'a putut fi găsit.

D. Eliade nu îl putea găsi — fiindcă în frământările grozave ale zilelor noastre D-SA E INACTUAL.

Şi atunci — printr'o inspiraţie pur şi simplu dezastruoasă — d. Mircea Eliade n'a găsit altceva ca să-i solidarizeze decât nobila lor SARACIE.

Toate acestea fiindcă bovarismul d-lui Mircea Eliade e nevindecat încă. Vrea să fie animator — când poate fi creator pur şi simplu. Vrea să fie conducător — când oştile s'au evaporat, ca supte de soare — şi când are atâta de lucru numai în colţul lui cinstit.

Încă odată avem de toate: sare, petrol, cărţi şi deşteptăciune. Ceeace ne lipseşte sunt o mână de principii şi obicinuinţe — umilitor de simple şi sănătoase.

Ovidiu Papadima

Suvenir în moarte

Departe peste veacuri, geometria gândirii omenești s'a durat în configurații mult diferite; noțiunile, reversul logic al lucrurilor, au străbătut și ele fragmente apreciabile prin spațiile polare. Nimic nu rămâne în sufletul firii așa cum este el; încremenirea nu-i decât o dihanie centaurică cu craniul de ireal și corpul de neexistent. Dar ceva mai mult. Chiar și pe planul ontologic și metafizic, lucrurile nu stau altfel; materia n'a trăit niciodată forme strâns invariabile și esențele cu tot universul lor puțin definibil și aproape de loc luminos, merg oarbe spre alte poziții. Am impresia că totul e într'o sălbatecă necomplacere în sine și într'un sălbatec exod din ființa proprie a lumii. Peste tot fulgeră disonant și crud înspăimântătorul vast al timpului. Toate seriile existenții și universul întreg poartă în creștet simbolul unei supuneri față de timp. Dar niciodată nu mi-am putut imagina timpul ca o existență deasupra, definită numai prin propriile ei puteri. Timpul e total condiționat de realitatea cosmică și de monada sufletească; el nu există ca dimensiune geometrică numai întrucât se confundă cu istoria. Timpul e ceva mai mult și decât durata, el este trăire adâncă, sens, mers interminabil. Fiecare lucru începe de undeva o istorie a sa proprie și cu ea începe timpul său; nu știm unde se va sfârși, poate nu se va sfârși niciodată. Istoriile trăesc mult, enorm de mult, și în spațiile lor infinite, se întâlnesc de multe ori uriașe amestecuri de trăiri: de aci, nesfârșitele forme de viață. Dar se poate întâmpla nu arare ori, să ne găsim într'un spațiu de nor istoric; acolo am vedea lucrurile foarte confuz sau poate nu le-am vedea deloc. Am fi afectați atunci să spunem, că ne găsim într'un vid de trăire sau într'o moarte istorică. Mă gândesc însă, că nu se poate nimic mai fals și mai paradoxal. Istoria, dacă nu întreagă, cel puțin un fragment infinit de mic, se desfășoară sub ochii noștri. O privire atentă ne duce desigur la alte vederi.

Trăznetul nostru istoric ar fi ceeace am numi noi un nor istoric; ai impresia unui cer cu stele nedistincte sau lipsit complet de stele. Nu se poate încă desprinde niciun contrat de viață; e ceva nehotărît, înfiorător de nehotărît. Cel puțin seria noastră de oameni n'au reconfortarea unei perspective de calm algebric; istoria le cere prea mult efort și prea multe puteri. Nu știu dece, dar istoria începerii noastre a fost o istorie prea crudă. Au mai fost zguduiri în omenire, au mai fost și cutremure uluitoare care s'au săpat cu sălbăticie în bronzul zguros al vremii, dar n'a mai fost niciodată atâta spasm imoral. Prezentul nostru plesnește de puroiul regresului etic. Dar totuși a mai rămas o încordare misterioasă în noi, o încordare care ne vrea reabilitați. Dumnezeu a avut multă grijă ca să nu putrezească întreg creerul etic al cosmosului.

Sufletul mai are încă prietenia paralal dumnezeesc: în străfundurile lui mai strălucesc desigur oglinzile fântânilor etice. Dar îngrădirea vremurilor e prea infernală și prea hâdă. Timpurile fugite au fost timpurile venite cu înaltul blestem ceresc, ele au scuipat mizerie dureroasă în suflete înalte.

Blestemul a fost atât de năpraznic și furia [illegible] atât de [illegible], încât numai în două fulgere de veac, sufletul era îndreptat spre sinucidere. Cred că ne-am înțeles: e vorba de instituțiile democratice. Democrația este desigur o [illegible] tristă, chiar foarte tristă a [illegible]; ea a desfăcut [illegible] puterea și [illegible] [illegible] [illegible] al unei ambiții, a [illegible] [illegible] contra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de trăire. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lucrurile [illegible] începute mai dela capăt! Democrația a răpit omul din cosmos, l-a desintegrat din marea armonie universală, l-a rupt de rădăcinile firii. Ea l-a îmbătat cu șampania unei irealități, dându-i iluzia unei puteri determinată numai prin sine. Omul s'a destrămat, și formal, a început să se deslege de înaltele văzduhuri cerești. Oamenii sunt zăcăminte interioare uniforme; în fața naturii și în fața tuturor lucrurilor, ei sunt egali. Din primele începuturi, primele mizerii ale democrației. Aci nu era numai o luptă cu inegalitatea de fapt a oamenilor; dar era o luptă cu principiul inegalității cosmice, și cu principiul vieții și al mersului universal. Rațiunea a scos din neant un principiu sinistru care se opune regiunilor ineluctabile, și vrea să învingă cu el puterile universului. Istoria ne arată însă, că de câteori focul omenirii a căutat să incendieze nesfârșitul universului, de atâtea ori a căzut lovit în creștet. Portretul lui Prometeu stă sus într'un colț de văzduh, ca simbol marei noastre temeri. Chiar și de data asta, rațiunea s'a tăvălit înfrântă, dar totuși nu fără oarecari devastări. Ideia egalității de drept s'a topit în ambiții; o dilatare furioasă spre ridicare a cuprins omenirea; un miez plesnit îi spărgea marginile. Ca un miliard de mistreți turbați omenirea fugea în cerul imens al ambiției; și atunci s'a rupt din rădăcini și s'a rupt de soare; a crescut în ea rânjind glodul înjositorului egoism. De aci un vârtej social, o sfâșiere de tigri răniți. Consecințele au fost usturător de triste; atât de triste, încât lumea s'a pierdut în infernul carnal al trăirii, lunecând ignorantă pe lângă sensul spiritual și angelic. Trandafirii sufletului au fost rupți din transcendent și uscați în iadul cărnii. Asta pe terenul duhului cultural. Pe terenul politic, lucruri și mai triste, îngrozitor de triste. Sub cutremurul marelui egoism, s'au înregistrat deplasări de populație rurală în centrele industriale; aci s'au diformat suflete, s'au mecanizat vieți. Mizeria crește turbală, și într'un moment de furie nebunească a scos craniul roșu. Poate că atunci s'a simțit fiorul celui mai mare blestem pentru furtul lui Prometeu. Dar în desfășurările istorice, apăsările nu duc niciodată până la rana vieții. Viața când este prea dur lovită, își răscolește toată istoria și începe altfel. Vremea noastră începe desigur altfel. Omenirea se întoarce din nou spre cer și sufletele fug din nou în strâmtoarea lor. Nesfârșitul câmp de ambiții personale a început să crape zgomotos; cosmosul a început să bubue în haos. Vine elita, omul erou. El este chemat cu necesitate de natură, lupta lui este crâncenă și victoria lui, mare. Peste tot în Europa s'au ridicat uriași. Dar ceva și mai mult. S'au ridicat oameni noi; mase anonime de tineret brav. Națiunile lumii fug după un suflu nemuritor. La noi în România lucrurile se desfac hotărît și clar. Creerul națiunii a început cum nu se poate mai inteligent: lupta dârză până la exterminarea jivinelor. Evenimentele prezente adue zâmbetul înaltului succes. Până acum s'a realizat enorm de mult; în instituțiile vechi s'au format oameni noi. Ce vremurile au blestemat cu putrezirea, primăvara eroicului va dormbi repede.

Prin spațiile văzduhului, flăcări înalte mistue boala unui veac. Sunt momente de măreție dumnezeiască, când creerul hienelor arde, și cerul plin de puritate divină le refuză înălțarea. Acum trăesc ele, un groaznic suvenir în moarte.

Axente Sever Popovici

Bursierii muncii românești

In vreme ce țăranului român, care muncește un an întreg pe brânci, nu-i rămân în casă bani nici cât să-și cumpere sare și chibrituri, după plata dărilor, d. Mitiță Constantinescu servia gazetarilor evrei bani din visteria statului cu lopata.

Iată, publicăm aci lista reporterilor jidani cari în opt luni (dela 1 Ianuarie 1935 la 1 Septembrie 1935 în timpul subsecretariatului d-lui Mitiță Constantinescu) au luat dela ministerul de finanțe un milion o sută șaptesprezece mii lei!:

M. Bucur-Bleicher (Argus) 127.000 lei, I. Ross-Iţic Rosenfeld (Dimineața) 24.000 lei; L. Gheller (Dreptatea și Incotro?) 118.000 lei; Brunea Fox - F. Brauner (Dimineața) 30.000 lei; M. Z. Mann (Tribuna) 21.000 lei; Al. Stelescu (Gazeta) 104.000 lei; I. Cincu 65.000 lei, M. Solomon (Ordinea) 101.000 lei; I. Sejeanu (Ordinea) 96.000 lei; Al. Roman 96.000 lei; Berman (fotograf Dimineața) 12.000 lei; M. Conitz (Dimineața) 45.000 lei; Al. Gruia-Alter Moise sin Ghidale (Dimineața) 40.000 lei, Jac Zaharia (Lupta) 30.000 lei, Horia Tăriceanu (Lupta) 18.000 lei, H. Streitmann 45.000 lei, A. Honigman (Lupta) 33.000 lei, A. G. Gramma (Reporter) 63.000 lei; I. Bercu 16.000 lei. I. Duployen 11.000 lei; A. P. Samson-Samson Avramovici (Dimineața) 3.000 lei, M. Edel (Facla și Cuvântul Liber) 5.000 lei; L. Rudich (Argus) 5.000 lei.

Succesul Sărindarului...

Duminică, jupânii dela „Adevărul" și „Dimineața" și-au scos bandele de mercenari să dea asalt contra celor de alte credințe decât ai predicatorilor comunismului.

Pe lângă derbedeii tocmiți cu ziua, au fost obligați — sub amenințarea concedierii — chiar lucrătorii români din tiparnițele Sărindarului, să ia parte la ticăloșia care s'a terminat în bălți de sânge.

La neașteptatul atac, studențimea a ripostat. Au căzut câțiva tineri naționaliști grav răniți și doi morți din rândurile lucrătorilor, pe cari noi îi deplângem de două ori: 1) c'au fost forțați să lupte pentru un „ideal" cu totul străin lor; 2) că au [illegible] să se ucidă frate cu frate.

E lupta la care de multă vreme ne asmute Sărindarul: să ne omorâm între noi. Acest dureros accident provocat de fiarele cari nici odată nu ies la lumina zilei, a fost sărbătorit cu țipete de bucurie canibalică de sărindareni.

Iată ce scrie „Adevărul":

„Ziua de eri a însemnat, pentru noi și pentru democrația în slujba căreia luptăm dela apariția ziarelor noastre, un nou și mare succes, hotăritor pentru viața democratică a țării noastre".

Prin urmare nenorociții îmbrânciți, sub amenințări, în moarte ca să apere palatele și zulufii jupânilor, morții aceștia poate vinovați numai intr'atât că în naivitatea lor nu pot vedea și pricepe prea departe lucrurile, au fost un mare succes pentru hienele galițiene!

Cinismul lui Pauker este, intr'adevăr, fără pereche și e o nouă provocare aruncată țării.

Cerem închiderea cuibului comunist din strada Sărindar.

Cerem suprimarea foilor de ațâțare: Adevărul, Dimineața, Zorile, Cuvântul Liber.

D. Mihalache e de acord?

In momentele acestea când țara dela un capăt la altul, d. Eugen Crăciun publică în oficiosul național-țărănist „Dreptatea" un articol dobitoc, din care extragem rândurile următoare:

„Cum se pot denunța vindictei populare personalități de mare talent și de mare autoritate — ca Const. Graur, B. Brănișteanu; și gazetari reputați cu care presa noastră se mândrește, ca Grigore Graur, ca d-rul Blumenfeld-Scrutator, ca S. Labin, ca dr. Ygrec, ca A. Munte, etc."

Ne este rușine că rândurile acestea au putut să apară în gazeta unui partid care se pretinde românesc și țărănesc.

Dar d. Mihalache este el de acord cu certificatul de onorabilitate pe care gazeta sa il dă lui B. Brănișteanu, fost în timpul ocupației, prim redactor la ziarul Lumina al trădătorului Const. Stere?

Se solidarizează președintele partidului național-țărănesc cu spionul Saniel Labin care în timpul marelui războiu ducea, din Elveția, împreună cu celălalt jidan escroc, Rosenthal, monstruoasa campanie de presă contra Regelui Ferdinand I, a țării și armatei românești?

NEGUSUL IN PARCUL ŞOMERILOR DIN LONDRA

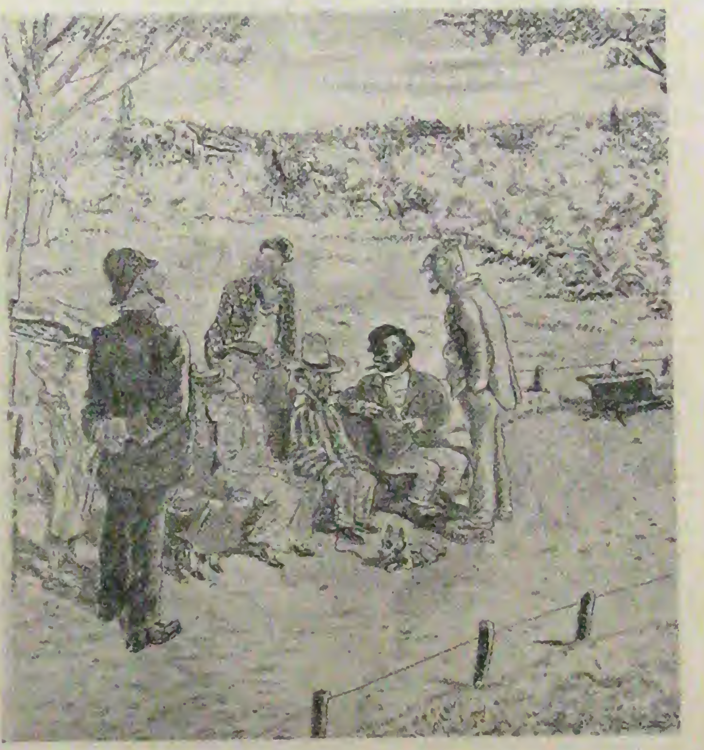

— Si nu te mai interesezi de soarta Abisiniei?
— Cum?! Doar am lăsat acolo un vicerege italian!...

(Trava so del Idee)

Congresul masonic din strada Lipscani

Mare fierbere în tabăra masonică. Pregătiri febrile în hruba din str. Lipscani 21. Marele Orient din România își organizează săptămâna aceasta congresul.

In acest scop fratele Mihail Sadoveanu a trimis lojilor din țară următoarea circulară:

„IN GLORIA MARELUI ARHITECT AL UNIVERSULUI"

„In conformitate cu prevederile constituționale, consiliul ordinului convoacă RR. LL.: de sub obediența marelui Orient al României a-și trimite câte 3 delegați la conventul ce va avea loc în zilele de 26 și 27 Iunie a. c. la București (în loc de 23 Iunie cum fusese anunțat).

Ordinea de zi este următoarea:

1. Verificarea mandatelor.
2. Intrarea delegaților și membrilor consiliului ordinului.
3. Mesagiul de deschidere al Conventului de fr.: M. M. MIHAIL SADOVEANU.
4. Cuvântarea de deschidere a fr.: M.M. EMIL PAPINIU.
5. Comunicare asupra Unificării Francmasoneriei Române.
6. Raportul comisiei financiare.
7. Raportul comisiei de studii:
a) parlamentarismul român;
b) problema culturală sub aspect masonic.
8. Raportul comisiei administrative.
9. Raportul comisiei relațiilor externe.
10. Probleme și teme de dat în studiu L. L.: pentru anul 1936-37.
a) FRONTUL POPULAR.
b) pacea universală;
c) orientare politică.
11. MAREA LOJA NAȚIONALA DIN ROMANIA.
12. APARAREA MASONERIEI FAȚA DE INAMICII DIN AFARA ȘI DIN' NAUNTRU.
13. Rezumatul activității M.: O.:.
14. Alegerea consilierilor eșiți la sorți.
15. Alegerea Camerei superioare de Justiție.
16. Inchiderea rituală a lucrărilor.

Cei ce vor participa la lucrări trebue să aibă neapărat gradul de „maestru". Maeștrii nu vor avea dreptul la vot.

La propuneri, discuții și vot vor lua parte numai gradele 33.

In cercurile masonice se atribue acestui convent o mare însemnătate.

Intr'adevăr, dacă întâlnim în ordinea de zi o serie de chestiuni fără importanță ca: rapoarte de comisii, buget, alegeri, etc., remarcăm în schimb două subiecte cari domină întreg congresul.

Este vorba de „apărarea masoneriei" și de cazul „Marei Loji Naționale" a lui I. Pangal.

Asupra acestor două puncte va fi concentrată toată atenția masonilor. In special problema apărării masoneriei care a fost în ultimul timp subiectul de predilecție al diferitelor loji, va fi desbătută foarte pe larg în congres.

Șandramaua masonică a început să trosnească sub loviturile lui Sfarmă Piatră. Demascată, desnădăjduită din cauza desvăluirii secretelor sale criminale, francmasoneria pierde vertiginos terenul.

Supravegheată îndeaproape, ea nu-și mai poate continua în tihnă opera criminală.

S'a simțit astfel nevoia unei reacțiuni salvatoare. Lojile au intrat în funcțiune spre a alcătui un plan strategic de apărare și atac, la nevoie. S'au emis ipoteze diferite, „ostilitate", „pasivitate" etc.

Conventul de zilele acestea este chemat să hotărască metoda definitivă.

Al doilea punct capital al ordinei de zi e chestiunea marei Loji naționale, — sau mai precis a lui Jenică Pangal.

Lupta surdă începută de la un timp între cele două organizații este astăzi la apogeu.

Istoricul acestei răfuieli între cele două șatre este destul de cunoscut.

Il reamintim numai în fugă. Pangal a făcut din masonerie o profesie lucrativă atât pentru interesele ocultei, dar mai cu seamă pentru sine. In 1932, marele crâșmar de la Iași, Mihail Sadoveanu s'a răsculat împotriva lui Pangal aducându-i o serie de acuzații publice cari arătau că Pangal „compromite principiile masoneriei".

Revolta s'a terminat prin excluderea fr. Sadoveanu și a amicilor săi.

Cei excluși nu s'au lăsat însă bătuți. Ei s'au grupat numai decât într'o hrubă ad-hoc botezată în ciuda lui Jenică „La adevărata Loje Națională" cu sucursala între butoaiele hanului Ancuții din str. Isvor.

Anemica formație nu a putut exista mult timp singură. Sadoveanu a împins-o curind în brațele primitoare ale Marelui Orient unde o găsim și astăzi.

Acum, mai mult ca oricând, lupta e pe viață și pe moarte între pangaliști și sadoveniști. Forțele sunt însă inegale. Marele Orient luptă cu asentimentul streinătății, cu ajutorul Marelui Orient de la Paris, pentru a obține hegemonia. Pangal, fără a avea concursul aceloraşi oficine, este însă foarte primejdios.

El luptă cu M. Or. R. prin spionaj.

Printul Suveran al Lojii din str. Câmpineanu 45 învenineză, străpunge, pătrunde peste tot, producând o atmosferă nefavorabilă hrubei lui Sadoveanu și Papiniu.

Se pare că pe această cale a reușit să înăbușe Marele Orient. Dându-și seama că lupta este inegală hruba lui Sadoveanu nu mai poate activa decât pe căi piezișe. Conventul de acuma are menirea să-i vină în ajutor. El vrea să obțină dela forurile superioare interzicerea formală a activității Lojei lui Pangal.

Numai dispariția Lojei pangalargetoaniste mai poate lungi viața Marelui Orient.

Declararea Lojei lui Pangal ca neregulată și ca neavând motiv să mai ființeze ca organizație masonică, aceasta va cere conventul lui Mihail Sadoveanu.

Va reuși?

Suntem foarte sceptici.

Florin Becescu

EXTERNE

GRINGOIRE. — *Sistemul ocupării uzinelor de către lucrători a fost aplicat, la început, în Rusia, în Ungaria lui Bela Kuhn, în Italia — înainte de venirea lui Mussolini — și în Spania.*

✣

In toate uzinele din Franța, acțiunea greviștă a fost condusă de grupuri infime de lucrători. Astfel, prima grevă dela uzinele Renault a fost pusă la cale de 10 lucrători.

✣

Brigada de șoc prezidată de comunistul Leon Noel și ținută în rezervă pentru cazuri excepționale, s'a deplasat spre a vizita sindicatele a căror preparație părea insuficientă sau al căror zel revoluționar nu atinsese nivelul dorit.

✣

Cu prilejul recentei greve din Franța, Ajutorul Roșu Internațional (M. O. P. R.) a avut misiunea de a păstra o legătură permanentă cu comitetele uzinelor spre a asigura aprovizionarea cu alimente, în caz de nevoe.

✣

Revista „Rex" organul partidului naționalist-creștin cu acelaș nume, care s'a afirmat atât de viguros în recentele alegeri belgiene, are un tiraj săptămânal de 300.000 exemplare.

I. Ang.

A. C. Cuza îndrumător literar

Prezentarea lui A. C. Cuza ca îndrumător și animator literar, va părea unora de un inedit surprinzător, deoarece lumea românească s'a obișnuit să vadă în predicatorul naționalismului nostru, fie pe doctrinarul politic de-o logică și ținută rară, fie pe savantul de proporții recunoscute, pe polemistul sau poetul de-o finețe caracteristică; altora le va fi poate supărătoare această prezentare, căutând să vadă în ea simple afirmații care, „cu deosebire dela venirea hitlerismului, au început să mișune în provincia românească. Și în Capitală!"

Și totuși această latură a lui A. C. Cuza — de îndrumător și animator, nu este lipsită de adevăr. Iar pentru susținerea ei voiu da o serie de informații, cari vor avea darul să lămurească, în parte, pe cititorul obiectiv și de bună credință.

In perioada de dezorientare literară care a precedat secolul nostru, lipsită mult timp de un crez răspicat spus, o întronare a misticei naționalismului eminescian s'a impus ca un imperativ categoric. Din ea A. C. Cuza și N. Iorga au extras dogma nouei spiritualități românești, pe care au impus-o atât pe plan literar, cât și politic realităților noastre. Iar dacă d. N. Iorga, cu temperamentu-i vijelios, a angajat un întreg curent care și-a dat roadele lui, A. C. Cuza din colțu-i ieșan a așezat pe baze doctrinare tot freamătul de vieață românească de atunci.

Pe plan literar, fiindcă de acesta este vorba, A. C. Cuza în paginile revistei bârlădene **FAT-FRUMOS** a inserat număr de număr o serie de articole care au închegat acel tratat de filosofie estetică: **NAȚIONALITATEA IN ARTA**. Această activitate îndrumătoare a profesorului ieșan a avut darul să limpezească viața noastră literară și să anime un grup de scriitori moldoveni.

Incă de atunci, însuși d. N. Iorga recunoaște că „d. **Cuza a făcut bine că și-a expus pe larg doctrina, fiindcă astfel a folosit la o mulțime de oameni cum se cade și cu dorința de a se lumina**". (Sămănătorul 1905, p. 916). Iar Ion Scurtu spune că: „Tratatul d. Cuza, căci e un adevărat tratat de filosofie estetică, **este o contribuție din cele mai prețioase la opera de limpezire a vieții noastre literare și trebue să ne bucurăm cu toții de cuvântul plin de autoritate al scriitorului și învățatului cel dintâi din Moldova**, cuvânt menit, prin sinceritatea și vigoarea lui, a întări sufletele tuturor scriitorilor legați de acest scump pământ românesc unde e vremea să se stârpească toate buruenele rele ale înstrăinatilor de sufletul neamului". (Sămănătorul 9 Oct. 1905).

Dar nu numai atunci, în 1905 când A. C. Cuza începe să-și publice **NAȚIONALITATEA IN ARTA** i se recunoaște efectul și rolul de îndrumător ci și mai târziu. Tot d. N. Iorga în **ISTORIA LIT. CONTEMPORANE** vol. II p. 63-64 **întărește că semănătorismul a fost sprijinit pe concepte filosofice, naționaliste de A. C. Cuza.** D-sa spune că: „sprijinirea pe concepte filosofice a direcției noi, naționaliste, în literatură și cultură o dă Naționalitatea în Artă și d. A. C. Cuza, poetul ironic de odinioară, ajuns la vârsta marilor construcții ideologice, retras în colțu-i ieșan, predicatorul din România Jună al crezului național în viața publică, se manifestase de altfel numai în Făt-Frumos dela Bârlad și lăsase cu totul de oparte Semănătorul".

Intr'adevăr A. C. Cuza se dedicase numai și numai lui Făt-Frumos, care era opera unor învățăcei de-ai lui: **EMIL GARLEANU** și **G. TUTOVEANU**. Primul se călise sufletește la flacăra naționalistului moldovean, alături de care publicase începuturi promițătoare în paginile Arhivei ieșene, iar al doilea era un sămănători de idei cusiste prin paginile cunoscutului ziar **VOCEA TUTOVEI**. Făt-Frumos fiind astfel o îmbinare a acestor două suflete, la care s'au mai adăugat poetul D. Nanu și tinerii Corneliu Moldovanu și A. Mândru, toți îndrumați și însuflețiți de profesorul ieșan.

Toți întemeetorii revistei bârlădene întăresc că aceasta a apărut „**sub îndrumare directă a dlui A. C. Cuza, profesor universitar**". (Paloda din Bârlad 1904). Iar o corespondență dintre A. C. Cuza și poetul Tutoveanu — publicată în parte în **SCRISUL NOSTRU**, întărește și mai mult că acesta a avut un covârșitor rol de animator și îndrumător asupra grupului de scriitori moldoveni dela **FAT-FRUMOS**.

Intr'una spune: „Iubite Domnule Tutoveanu, vestea bună ce-mi dai că ne-a venit încă un bun tovarăș și atât de valoros, ca Iosif, mi-a umplut inima de bucurie. **Să dea Dumnezeu să ne tot înmulțim — vivat, crescat, floreat, Făt-Frumos — ca să devină, aceea ce trebue să fie tot mai mult de'acum înainte: REVISTA DE DIRECȚIE ROMANEASCA.** Pentru aceasta să fim mulți, buni și însuflețiți de acelaș spirit. Cu bune salutări și mulțumiri. A. C. Cuza". (Scrisul Nostru, 1930).

Intr'adevăr, Făt-Frumos din Bârlad a fost singura revistă de direcție răspicat și sobru afirmată și care a avut darul să centralizeze întreaga mișcare literară din Moldova. Ea s'a integrat perfect în atmosfera reînvietoare a spiritualității românești dela începutul secolului nostru, aducând o notă a ei — specific moldovenească. Iar acest moldovenism constă dintr'un naționalism de nuanță antisemită, impus de realitățile românești din Moldova și îndrumat în chipul cel mai luminat de profesorul A. C. Cuza.

Cu al doilea număr din revista bârlădeană, acesta ia loc lângă tinerii scriitori, publicând **IDEEA NAȚIONALA, NATIONALISM ȘI COSMOPOLITISM, ȘCOALA LUI ȘTEFAN CEL MARE**, articole din care a crescut **NAȚIONALITATEA IN ARTA**, acel studiu de estetică sobru și concis, exprimat pentru întâia oară în paginile lui Făt-Frumos.

Dar A. C. Cuza nu numai că a îndrumat și a dat artei nouă dela începutul secolului nostru o doctrină literară, ci a și animat un grup de scriitori, a creat o școală, Emil Gârleanu fiind unul din cei mai devotați învățăcei. Intr'unul din numerile lui Făt-Frumos acesta spune: „d-l Iorga ...n'a încetat de a gândi la noi... pe când d. A. C. Cuza din singurătatea în care stă retras, din orașul stins în care numai glasul său înflăcărat cheamă la viață tinerimea, **nu ne-a lipsit de cuvântul și povața d-sale, luând loc aproape fără întrerupere lângă noi** (anul I, p. 368). Iar târziu de tot, când Emil Gârleanu editează în volum Naționalitatea în Artă scrisă după dorința lui, pentru direcțiunea nouei mișcări literare spune că: „**Pentru noi** (cei dela Făt-Frumos) **era o sărbătoare când articolele sale ne soseau la redacție: fiecare cuvânt al lui era o îmbărbătare, fiecare scrisoare un sfat**". (Convorbiri Critice 1908 p. 94).

Și aceste sfaturi și îndrumări continuu afirmate în paginile revistei bârlădene, de-un profund adevăr închegat într'un sistem, au încălzit și luminat sufletele scriitorilor dela Făt-Frumos. Arta lor și îndeosebi a lui Emil Gârleanu poartă pecetea lui A. C. Cuza.

G. G. Vrabie

Monetăria Naţională
material, inițiativă și muncă românească

Baterea monetelor în cuprinsul granițelor actuale ale României întregite, nu este de dată recentă. Indepărtații strămoși Daci și-au turnat singuri monetele, iar Domnitorii celor două Principate, după o întrerupere mai mare de un mileniu, au legat firul rupt al tradiției, bătând în bănăriile și haraghiile lor din Suceava și Târgoviște, banii de argint trebuincioși visteriilor. Operațiunea aceasta care constituia nu numai un important isvor de venituri, ci și un mijloc practic de afirmare a suveranității naționale, a durat până la sfârșitul celui de al XVI-lea veac, când neamurile cotropitoare au contestat și au interzis domnitorilor pământeni să mai bată monetă proprie.

Moneta națională fiind astfel eliminată din circulație, piețele celor două Principate au fost invadate de monetele străine, avariate în calitate și cantitate. Situația aceasta profund dăunătoare intereselor economice românești, a durat până în 1867, când s'a votat sub marele Rege Carol I și [illegible]n îndemnul lui Ion Brătianu, prima lege monetară, căreia i-a urmat după 3 ani înființarea Monetăriei Statului.

Prin cre[illegible]area acestei instituțiuni organizată [illegible] după cele mai înaintate descoperiri te[illegible]nice ale vremei, se relua o activitat[illegible] întreruptă și se afirma cu putere su[illegible]veranitatea națională asupra terito[illegible]rului cuprins între hotarele Statului modern român, închegat în 1859. Nu [illegible] este potrivit locul să ne ocupăm de [illegible] activitatea fostei Monetării care [illegible] pentru motive ușor de înțeles, a încetat la sfârșitul veacului trec[illegible]t. Trebue să accentuăm însă, că [illegible] o actuală monetărie nu este o in[illegible]stituțiune întâmplătoare în viața poporului român, ci o creațiune [illegible]națională ale cărei rădăcini se [illegible] adâncesc în trecutul nostru zbuc[illegible]umat.

[illegible]roblema reînființărei Monetăriei Naționale s'a pus în discuțiune imediat după războiul mondial. Reîntregirea etnică a românilor în granițele lor istorice pe de o parte, și sporirea circulațiunei în urma inflației pe de altă parte, reclamau din ce în ce mai multe semne monetare cari să îndestuleze nevoile pieței.

Mintea clar văzătoare și simțul puternic al realităților, i-au determinat pe economistul Vintilă Brătianu, pătruns de un raționalism economic sănătos, să se sesizeze și să cerceteze problema încă din 1923, trimițând în acest scop în străinătate o comisiune în frunte cu ing. Dobrovici și Mitescu. Nu este locul să intrăm în analiza motivelor cari au zădărnicit în 1923 realizarea gândului lui Vintilă Brătianu.

Amintim numai că la începutul anului 1929 cu prilejul stabilizărei monetei, chestiunea a fost reluată. Era poate atunci cel mai potrivit moment economic pentru chemarea la viață a Monetăriei Naționale. Interese lăuntrice, străine de nevoile economiei noastre comerciale, au împiedecat însă și în 1929, ca și în 1923, înființarea Monetăriei.

Abia cu 6 ani mai târziu, în 1935, ministrul de Finanțe de pe atunci, d. Victor Slăvescu, a înțeles pe deplin termenii problemei și a făcut primul pas în această direcțiune, punând la punct amănuntele de ordin technic și elaborând proectele de legi necesare. Opera ale cărei temelii le-a pus d. Victor Slăvescu, a fost desăvârșită, cu o lăudabilă înțelegere de d. Victor Antonescu, actualul ministru de Finanțe.

Trebue deasemeni să amintim [illegible] [illegible] pe care le-a avut la înființarea Monetăriei Naționale, d. [illegible] [illegible], administrator la Banca Națională, care încă din 1929 [illegible] [illegible] [illegible] Vintilă Brătianu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] și un [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Monetăriei Naționale (Proiectul Monetăriei Statului, București 1929).

In [illegible], activitatea Monetăriei va fi ocupată de revizuirea totală a sistemului nostru monetar, a cărui transformare pe baze raționale și științifice este de mult dorită.

Ținând seama de organizarea instituției sub forma unei regii comerciale, ea va putea să-și creeze și alte venituri din baterea monetelor pentru alte țări, și executarea lucrărilor technice posibile în cadrul organizării sale.

Realizată sub domnia M. S. Regelui Carol II, prin puterea muncei naționale și umplând un gol de mult simțit de economia românească, Monetăria Națională are o misiune socială, economică și chiar politică, pe care suntem siguri că o va îndeplini cu o desăvârșită înțelegere.

Proectele Monetăriei Naționale au fost întocmite numai după ce o comisiune formată din d-nii ingineri G. Dobrovici și S. Fotino a vizitat principalele monetării din Europa și după un studiu amănunțit al mașinilor și instalațiunilor necesare.

Astăzi Monetăria Națională este probabil cea mai modernă din Europa, atât din punct de vedere al construcției, cât și al mașinilor și instalațiunilor.

Clădirea, masivă și impunătoare a fost construită după planurile d-lui arhitect Radu Dudescu dela Banca Națională.

La parter se găsesc atelierele, laboratoarele și birourile fabricației.

Administrația își are birourile la primul etaj, iar în subsol sunt tezaurele, depozitele, vestiarele și dușurile lucrătorilor, precum și sala de mâncare unde lucrătorii primesc o masă substanțială cu un preț redus.

Un al II-lea subsol, bine apărat, este destinat în timp de războiu să servească ca adăpost împotriva atacurilor aeriene și în special împotriva atacurilor cu gaze.

Mașinile și instalațiunile speciale pentru fabricațiune au fost aduse din Franța, Germania și Elveția. Ele permit executarea tuturor operațiunilor necesare pentru baterea monetelor începând dela gravură și până la număratul și pusul în saci.

O caracteristică a Monetăriei Naționale este utilizarea intensă a electricității. Toate cuptoarele, atât pentru topitul că și pentru încălzitul aliajelor monetare, sunt electrice.

In general mașinile Monetăriei sunt automate, ocupația lucrătorului reducându-se la o atentă supraveghere a mașinii și a produselor obținute.

Monetăria Națională și-a început activitatea cu baterea noilor monezi de 250 lei.

La această monetă s'au utilizat materiale din țară — cu excepția cuprului electrolitic — și mâna de lucru românească.

Argintul utilizat provine din minele din țară, iar technicienii și lucrătorii sunt toți români, afară de un specialist german, angajat cu contract pentru montarea și punerea în funcțiune a mașinilor și formarea personalului.

Macheta după care s'a executat gravura monetei de 250 lei este tot opera unui român și anume a sculptorului Jalea.

O chestiune care nu poate fi neglijată într'o monetărie este aceea a controlului fabricației.

Acest control se face prin cântăriri și numărări la orice trecere de monede sau monete dintr'o fază în alta a fabricației și prin confruntări ale soldurilor reale cu soldurile contabile. [illegible] [illegible] de contabilitatea Monetăriei și serviciului de control.

TEMEIURILE UNEI MONETARII NATIONALE

In [illegible] proectului, s'a prezentat [illegible] expunere de motive:

[illegible] de monedă metalică, actualmente în circulație, s'au [illegible] și suprapus fără a se avea în vedere [illegible] nevoi [illegible], ca o [illegible] unitară al armonică.

Astfel constatăm la aceste emisiuni următoarele viții și anomalii, pe care le menționăm în chip rezumativ:

1. Monedele de 1 și 2 lei sunt bătute din aliagiu de nickel, iar cele de 5, 10 și 20 lei din aliagiu de cupru, ceeace ar face ca monedele de 1 leu și 2 lei să aibă valoare intrinsecă mai mare de cât cele de 5, 10 și 20 lei, aliajul de nickel fiind de circa 6 ori mai scump decât cel de cupru.
2. Monedele de 0,50 lei și cea de un leu au aceeași dimensiune, 21 mm. diametru, ceeace face ușoară substituirea lor în fișicuri.
3. Toate monedele, astăzi în circulațiune, prezintă volum și greutate prea mare față de valoarea lor nominală, ceeace împiedică o mai bună întrebuințare a lor.
4. Monedele de 100 lei de argint, bătute la două monetării (în Franța și Anglia), deși autentice, au sunete deosebite, ceeace face ca publicul să nu aibe încredere în ele, înlesnind în acelaș timp și falșificarea lor.
5. Aceleași monede de 100 lei fiind făcute din aliaj quaternat de argint 50%, prin uz își alterează culoarea și sporesc neîncrederea publicului
6. Nu avem monede de volum și greutate mică pentru valori nominale mai însemnate.
7. Din unele monede metalice avem un număr prea mare de piese, depășind capacitatea de absorbire a pieții.

Pentru realizarea noului sistem monetar ce vom propune, avem alternativa baterii monedelor în străinătate, sau înființarea în țară a unei Monetării Naționale, unde să executăm această operațiune.

Amintim că toate monedele actualmente în circulație au fost bătute în străinătate;

In cazul când noile bateri de monedă ce reclamă sistemul monetar divizionar propus de noi s'ar face în străinătate, ar trebui să plătim peste graniță costul baterii, transportului, manipulărilor, asigurării, etc., cu excepția numai a materialului prim ce va fi pus la dispoziție de noi.

Făcându-se calculele acestor cheltueli la emisiunea ce vom propune, față de calculul instalării și organizării în țară a unei Monetării Naționale, se constată că baterea, transportul materialului prim și monedelor bătute, asigurarea, manipulările etc., în străinătate, costă aproximativ de 4 ori mai mult decât cheltuelile necesare înființării Monetăriei Naționale.

In afară de acest avantaj financiar mai avem următoarele:

a) Nu vom mai întrebuința devize pentru a face plata cheltuelilor în străinătate;

b) Vom da de lucru muncitorilor români;

c) Vom evita întârzierile în efectuarea comenzilor, așa cum s'a întâmplat aproape regulat cu toate cele ce le-am făcut până în prezent, în străinătate;

d) Vom putea utiliza Monetăria pentru orice alte operațiuni în legătură cu investițiunile technice ale ei.

e) Vom putea primeni din timp în timp, fără mare cheltuială, moneda metalică uzată, distrusă sau dispărută.

De asemenea mai trebue să menționăm și faptul că suntem aproape singura țară din Europa fără monetărie proprie, siliți a bate moneda în alte țări.

Pe lângă argumentele de mai sus, care precumpănesc în favoarea înființărei Monetăriei Naționale, dăm și următoarele cifre impresionante, care arată cât ne-a costat baterea monedelor noastre, făcute în străinătate:

Moneda de 1 și 2 lei 186.962.464 lei.

Moneda de 5 lei și 20 lei (I-a tranșă) 92.610.164 lei.

Moneda de 10 și 20 lei (II-a tranșă) 78.739.300 lei.

Moneda de 100 lei 294.654.692 lei.

Total 596.956.412 lei.

Pe temelul acestor considerațiuni hotărâtoare, propunem, prin acest proiect de lege, înființarea unei Monetării Naționale.

Această instituție publică se va organiza și va funcționa pe lângă Ministerul Finanțelor, după tipul administrațiilor comerciale, al căror cadru juridic și administrativ a fost reglementat prin legea privitoare la regiile autonome din 4 Mai 1934.

Această administrație comercială va putea, în afară de baterea monedei naționale, să execute comenzi particulare pentru medalii, insigne, machete, decorațiuni române și străine, lucrări de gravare în metale, precum și orice alte lucrări în cadrul organizațiunii sale tehnice.

FUNCȚIONAREA

Principiile și mijloacele pe baza cărora s'a făcut legea de reglementare a emisiunilor de monedă sunt următoarele:

Prin legea din 23 Februarie 1935 și 20 Decembrie 1935 s'a modificat emisiunea de monedă metalică, mărindu-se totalul emisiunii cu un miliard lei, spor rezultat din baterea monedelor de 250 lei, modificându-se pentru aceasta numărul pieselor și caracteristicile lor. Prin această lege s'au înființat încă două piese noi, în valoare de 250 lei, și 50 lei.

Din mărirea emisiunii cu 1 miliard lei a rezultat în 1935 — 1936 un venit special pentru bugetul Statului în valoarea de 850 milioane lei.

Pentru ca schimbarea sistemului monetar să nu dea naștere la cheltueli prea mari, s'a calculat greutatea și titlul monedelor de 250 lei și 100 lei în așa mod, ca argintul fin cuprins în actualele monede de 100 lei, să fie suficient pentru a bate monede de argint de 250 lei și 100 lei, având în total valoarea nominală mărită cu un miliard.

De oarece moneda de 250 lei față de cea de 100 lei necesită o piesă divizionară care să înlesnească schimbul, s'a introdus moneda de 50 lei din nickel pur.

Pentru restul monedelor de 20 lei, 10 lei, 5 lei, 2 lei, 1 leu, 0,50 lei și 0,25 lei, s'a modificat greutatea, titlul și aliajul, în așa mod, ca emisiunea legală să nu fie depășită și ca din această transformare să rezulte un sistem monetar omogen și practic.

Astfel, din actualul aliaj galben cuprins în piesele de 5, 10 și 20 lei se vor bate noile monede de 1, 2 și 5 lei, iar din aliajul alb cuprins în monedele de 1 și 2 lei se vor bate noile monede de 10 și 20 lei.

EXECUTAREA BUGETULUI 1935—36

Monetăria Națională constitue veniturile sale din diferența care este între sporul emisiunii monetare și suma pe care o face Statul venit la bugetul general.

In exercițiul 1935/36, față de suma de 800 milioane lei înscrisă în bugetul Statului ca venit special Monetăria Națională a vărsat în contul articolului respectiv de venituri suma de 850 milioane, restul de 150 milioane din sporul emisiunii constituind venitul Monetăriei, pentru rambursarea cheltuelilor făcute de Banca Națională, pentru cumpărarea metalelor destinate baterii monedelor, pentru costul frapei și pentru completarea instalațiunilor actuale în vederea comercializării întreprinderii.

Potrivit dispozițiunilor Ministerului Finanțelor și ale art. 29 al legii din 20 Decembrie 1935 privind organizarea Monetăriei Naționale, s'au întocmit bugetele pe lunile Ianuarie—Martie 1936 și pe exercițiul 1936/37. Totalul acestor bugete se ridică la cifra de 149.645.596 lei, repartizată astfel:

In bugetul pe lunile Ianuarie—Martie 1936 — lei 93.727.989.

In proiectul de buget pe exercițiul 1936/37 — lei 55.917.607.

17

Note, polemici, înfierări

Trei discursuri diplomatice

Combătând pentru triumful unui naționalism integral și pur în politica internă, revista noastră și-a conturat destul de limpede și în diferite prilejuri atitudinea în politica externă. Naționalismul este și nu poate să fie decât rasist. Așa se dovedește a fi naționalismul italian și naționalismul hitlerist. Așa s'a dovedit a fi naționalismul nostru tradiționalist. Am arătat în atâtea rânduri că rasismul hitlerist, pentru a se afirma, are nevoie de negarea latinității, pe câtă vreme naționalismul latin, în genere, nu are nevoie de negarea germanismului pentru a se afirma.

Logica rasială a naționalismului nostru ne determină să căutăm instinctiv, peste hotare, afinitățile naturale. Cronicarii moldo-valahi și latiniștii ardeleni au crescut conștiința românească sub semnul Romei eterne. Politica României moderne s'a desvoltat sub steaua Parisului latin. Latinitatea e substanța întregei noastre culturi și a politicei noastre externe.

Orientarea externă a naționalismului nostru e dată, prin urmare, în structura rasială a poporului nostru și în istoria politică a statului național. De aceea, oricari ar fi doctrinarii naționaliști cari se abat dela acest adevăr, datoria noastră e să semnalăm aceste abateri și să corectăm direcțiile greșite. Cu atât mai mult cu cât baza juridică internațională a României Mari se razimă ea însăși, în realitate, pe fondul spiritului latin.

Urmărind atent, în decursul anilor, evoluțiile ministrului nostru de externe, noi am semnalat adesea că, în pofida oricărei aparențe, cauza noastră românească la Geneva s'a sprijinit întotdeauna pe o largă bază rasială. Lângă noi s'au găsit nu numai țările latine europene, dar întreaga latinitate a Americii de Sud ne-a stat compactă alături. Afirmațiile noastre sânt confirmate azi de d. Nicolae Titulescu în discursul de adio rostit zilele trecute pentru fostul ministru al Argentinei la București. Vorbind de „familia noastră latină", de „afinitățile noastre de spirit și de rasă", d. Titulescu a precizat:

„România a înțeles rolul imens pe care e chemată să-l joace America de Sud în viața internațională. De aceea ea s'a făcut reprezentată în țările dv. cât mai mult cu putință, în măsura mijloacelor ei. Și când astăzi se vede la Geneva importanța și ecoul hotărîrilor Dv. nu pot să mă opresc de a constata că nimic nu putea confirma mai strălucit poruncile instinctului nostru național".

Semnalând cu satisfacție această confirmare a unui adevăr pe care noi singuri l-am afirmat în presa românească, să recunoaștem că mai mult rasism nu se poate cere unui diplomat.

O chestiune delicată în această ordine de idei e acea a raporturilor noastre cu Franța, raporturi pe care unii români și unele guverne le-au înțeles ca un servilism nedemn. Franța „a doua noastră patrie" pentru care trebuie să o sacrificăm pe cea dela Dunăre, e povestea unui pașoptism întârziat, care trebuie să se isprăvească. Raporturi de recunoștință față de Paris da; raporturi de anexe servile nu. Naționalismul e cultul demnității naționale și el e chemat să corecteze servilismele de ieri, înlocuindu-le cu demnitatea spiritului nostru independent. D. N. Titulescu a atins și această chestiune delicată într'un al doilea discurs ținut ambasadorului Franței, care pleca:

„Românii, zice d-sa, adresându-se d-lui D'Omersson, ca toate popoarele care și-au cucerit recent independența, sânt cu înverșunare geloși de tot ce privește libertatea lor de a iubi, de a gândi și de a lucra. Românii vor să toarne ei tiparele propriei lor vieți naționale și sânt foarte sensibili la gândul că, făcând ceeace fac, s'ar putea crede că imită pe cineva. Românii concep ei înșiși interesele lor politice, ca și francezii, dar voesc ca ceeace fac să apară ca o acțiune concordantă pe care o doresc din toată inima, iar nu ca o acțiune dependentă, pe care o resping ca necorespunzând demnității lor naționale".

Precizarea aceasta într'o chestiune atât de delicată, ca aceea a raporturilor noastre cu Franța, niciun naționalist de-ai noștri n'o putea face mai categoric și mai demn. E de datoria noastră să recunoaștem că ea sună cu totul altfel decât servilismul cu care ne obișnuise pașoptismul anacronic. Potrivit însemnătății ei, România trebuie să tindă din ce în ce mai accentuat la o politică externă determinată exclusiv de libera ei voință, hrănită de spiritul tradițiilor noastre rasiale și al intereselor noastre proprii.

Intr'un al treilea discurs, care e o capodoperă de frumusețe și de cugetare, ținut la plecarea nuntiului papal din București, d. N. Titulescu atinge o altă chestiune deosebit de scumpă nouă, naționaliștilor. E chestiunea religioasă care, alături de aceea a rasei, joacă un rol atât de preponderent în politica internațională. Peste ceeace ne separă și la care ținem cu întreagă inima noastră, ortodoxism și catolicism se pot întâlni frățește în sublimul sentiment al păcii.

„Nu s'a încetat a se repeta că marea putere a Sf. Scaun sălășluiește în faptul că el concepe problemele sub specie aeternitatis. Eu voiu adăuga: acest lucru e atât de adevărat încât nu se poate ajunge niciodată la un contact intim cu reprezentanții Sf. Scaun dacă ei nu constată că avem în noi flacăra vieții eterne, conștiința ei și forța ei obligatorie.

Sânt, Monseniore, un credincios. Aparțin Bisericii ortodoxe autocefale române și înțeleg să nu mă abat niciodată dela doctrinele și disciplinele ei.

Dar de câteori n'am simțit în conversațiile mele cu Excelența Voastră că, pornind fiecare dela lumina pe care credința noastră o aprinsese în noi, ajungeam la o comunitate absolută de sentimente datorită faptului că, mai presus de contingențe, era un lucru superior tuturor celorlalte și care ne apropia strâns: unitatea religiei lui Hristos".

In această unitate ministrul nostru de externe vede fundamentul metafizic al păcii internaționale.

Trei discursuri diplomatice, trei precizări de principii de o însemnătate excepțională. Ele privesc naționalismul, rasa și religia. Am ținut să le subliniem în treacăt cu atât mai mult cu cât presa iudeo-democrată, care adulează neobosită pe d. N. Titulescu, le-a trecut sub o tăcere mormântală. Evident că niciunul din aceste discursuri nu convine internaționalismului cu pistrui.

„Sfarmă Piatră"

Spiritul haiducilor

Cu tinerețea entuziasmului său caracteristic, d. Nichifor Crainic, colaboratorul atât de credincios al lui „Sfarmă Piatră", analizează în numărul de 1 Iunie 1936 al revistei „GANDIREA" unul din aspectele mari ale eroismului românesc: spiritul justițiar al haiducilor.

Eroismul românesc se definește astfel admirabil în ceeace îi e propriu. Nu năvală setoasă de sânge. Nu pornire lacomă de cucerire a dreptului altora. Ci sete vajnică — în blândețea ei — de dreptate.

Cu esseul d-lui Niță Mihai — „Gândirea" din 1 Iunie 1936 întregește frumoasa discuție despre erosim pe care o aduce acest număr.

„Sfarmă Piatră" ars de dihaniile roșii...

Duminica trecută o haită de comuniști a furat dela chioșcari câteva numere ale revistei Sfarmă Piatră și le-a aprins în piața Victoriei, făcând horă de pumni în jurul lor.

In aceeași zi, seara, 30 comuniști s'au năpustit asupra chioșcurilor de ziare din gara de Nord, sfâșiind câteva foi ale noastre, rămase dela vânzare și amenințând pe depozitari cu moartea dacă vor mai primi spre desfacere publicațiile de dreapta.

Luni, serviciul de luptă și informații antimasonice și anticomuniste al lui Sfarmă Piatră, a fost în posesia unui plan de atac împotriva redacției revistei, pus la cale de către bolșevicii dela „Cuvântul Liber".

Pentru pagubele infime pricinuite de jafurile de Duminică, (revista noastră în această zi e totdeauna epuizată) Sfarmă Piatră va ști să-și ia revanșa la timp, cu vârf și îndesat. Cât privește atacul, îi așteptăm voioși.

Dihaniile lui Teodorescu-Braniște să își noteze bine adresa noastră: str. Domnița Anastasia 16, parter (în apropiere de „Salvare").

Unde vom ajunge?

Reacțiunea pornită în urma alarmei dată de „Universul" a dus și la ciocnirea câtorva lubenițe ale graurilor și kalmanilor.

„Adevărul" se întreabă îngrijorat: „Unde vom ajunge?"

„Păi... știm și noi?... poate, cumva, la cimitirul israelit!...

Profesorul Boroianu

Există oameni pentru cari sărbătorirea unei vieți de continuă sbuciumare pe tărâmul apostolatului universitar, reprezintă un meritat prinos. Tineretul românesc a știut întotdeauna să-și sărbătorească dascălii, acei dascăli cari au vrut depe amvonul catedrei lor să fie mereu făclie de știință și îndrumare. Prof. D. Boroianu a fost unul dintre aceștia. Catedra de drept canonic pe care a ocupat-o la facultatea de teologie din București, se reazămă astăzi pe temelia solidă și proaspătă pe care prof. D. Boroianu i-a clădit-o cu devotațiunea omului de știință și a deschizătorului de drumuri.

„Sfarmă Piatră" își înalță glasul alături de studențime pentru omagierea dascălului.

Bestia aviatoare

D. C. Argetoianu, ultimul neonaționalist, a asistat la un meeting aviatic dela Craiova.

Ca să ia lecții de acrobații aeriene?

Salvarea d-lui Mihalache

Observatorul astronomic din Viena anunță că a apărut o nouă stea pe cer.

Tocmai bine, fiindcă partidul național-țărănesc era pe punctul de a epuiza lista promisiunilor!

D. Mirto

La recentul congres valahist dela Sibiu s'a cerut expulzarea pașaportarilor.

Nici acolo n'a fost lăsat în pace bietul domnu Eduard Mirto!

Către septentrion

D. Gr. Gafencu, fost subsecretar de stat la ministerul de externe, a fost transferat dela conducerea organizației național-țărăniste din Caliacra la a aceleia din Covurlui.

...Ca să fie mai aproape de Varșovia?

Avocații creștini pe baricade

După o înălțătoare adunare de protest a „Cultului Patriei" contra presei iudeo-comuniste, avocații creștini, cărora le revine meritul istoric de a fi fost cea dintâi asociație profesională care s'a raliat la mișcarea naționalistă, se aliniază și ei pe baricade.

Maestrul Istrate Micescu a chemat codurile să îngroape Sărindarul subt ele.

Leiba Zibal, se apropie ceasul socotelilor!

„Neamul Românesc" despre niște musafiri nepoftiți

Reproducem din „*Neamul Românesc*" nota următoare, căreia simțim că nu-i mai trebuie niciun comentariu și-i dăruim toată inima lui *Sfarmă Piatră:*

„Ne vin musafiri din Franța ca să observe la fața locului cum înțelege Justiția României să-și facă datoria în procesele comuniste... Au mai trecut pe la noi mai de mult vechi militanți moscoviți de naționalitate franceză, în acelaș scop „umanitar"... Ei reprezentau „drepturile Omului", nu și îndatoririle individului.

Avem acum musafiri din „frontul popular francez". E o avocată franceză, d-ra Blum, și un „frontist" spaniol, sosit și dânsul să controleze justiția română, ca trimes al „frontului" spaniol care arde biserici, preoți și credincioși...

Nici un organ „umanitar" și „democratic" nu poftește amabil pe exponenții bolșevismului francez și spaniol, să ia repede drumul spre frontieră. Măcar un rând de protest împotriva necuviinței care se comite. Al Să fi venit aci un fruntaș fascist, sau un hitlerist marcant, — ce aceleași misiuni suspecte! Ar fi curs protestările reprezentanților „democrației". Ofensa ar fi pretins întruniri urlente, s'ar fi vorbit de „capitulări" rușinoase, de „colonia" hitleristă de la Dunăre...

Când sosesc însă, ca să pălmuiască demnitatea Țării, controlorii comuniști și frontiști, strategia democrației anunță continentul și îi acceptă...

*Dar ziua când va trebui să se pună capăt desmățului politic, — se apropie. Căci el tinde să anarhizeze și să comunizeze România".

Anul II, Nr. 31 LEI 6 Joi 25 Iunie 1936

Sfarmă Piatră

S tânga:

Marianne: — Nu vă temeţi, vă rog, l-am dresat.

(Guerin Meschino)

Dreapta:

EFECTELE FRONTULUI POPULAR.

Evaziunea capitalurilor.

(Kladderadatsch).

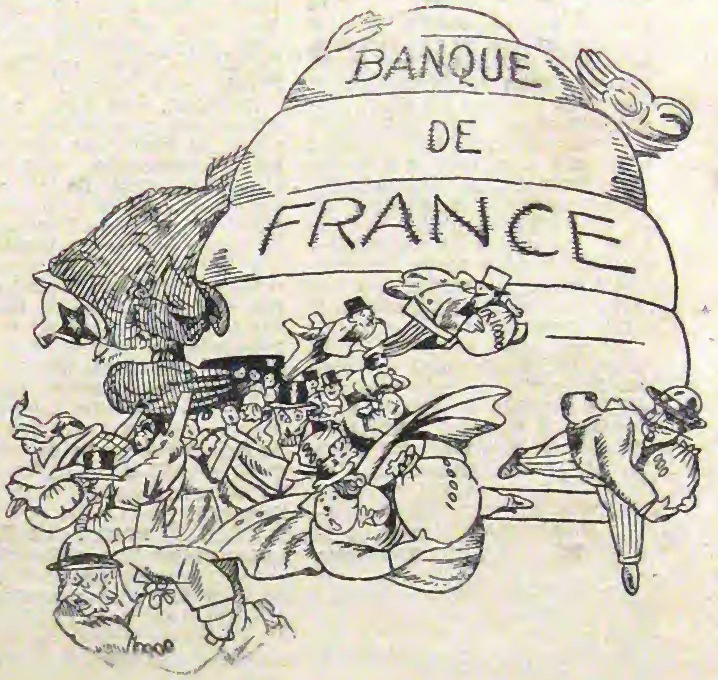

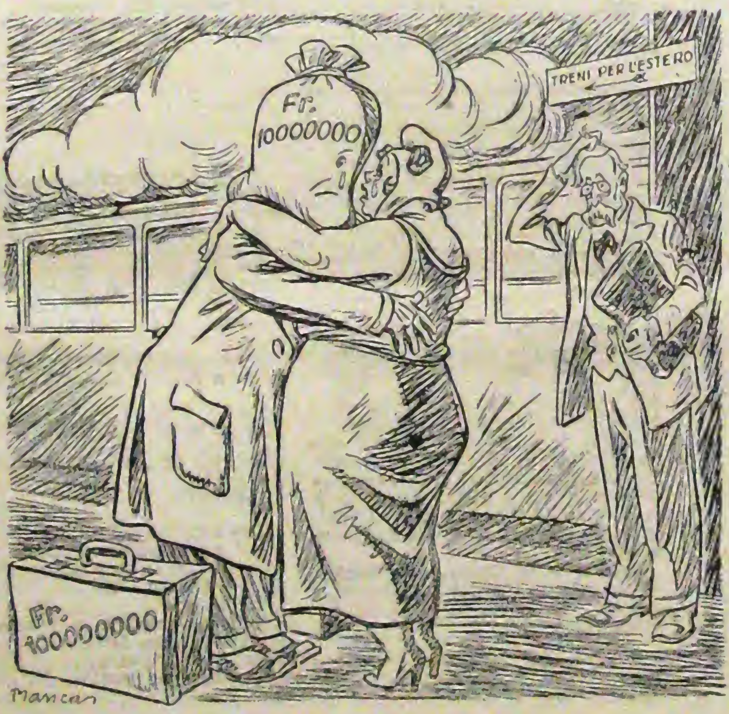

Stânga:

TOT EVAZIUNEA FRANCILOR.

(Capitalul către Marianne) — dar nu te las singură. Te las cu Blum!

(Guerin Meschino)

Dreapta

FEMEILE MINIŞTRI IN FRANŢA.

— Tu, aş vrea să ştiu, de ce nu răspunzi interpelării d-lui Dupont?

— De trei zile suntem „en froid"...

(Travaso del idee)

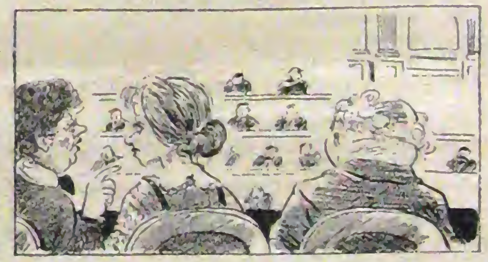

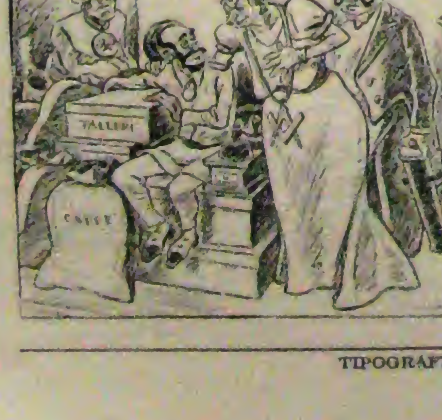

Stânga.

Liga Naţiunilor: — Nu fii trist. O să facem tot posibilul ca să te intorci in Etiopia.

Ex-Negusul: — Dar altă soluţie mai bună n'aţi găsit?!

(Guerin Meschino).

Dreapta:

In Franţa... sau pe Sărindar.

(Gringoire).

TIPOGRAFIA ZIARULUI „UNIVERSUL", BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU, 23—25